

DARBININKAS

Vol. LXXIII, Nr. 41
Spalio - October 28, 1988

Pentadienis-Friday

SECOND-CLASS
Postage paid at Brooklyn, N.Y.

341 Highland Blvd.
Brooklyn, N. Y. 11207

50 centų

Savaitės įvykiai

Sov. S-gos prezidentas Gorbačiovas, kalbėdamas kai kuriose srityse praktikuojamų žemės nuomininkų atstovams, pareiškė, kad visas Sov. S-gos žemės ūkis turi būti išlaisvintas iš valstybės tvarkomos kolektyvinių ūkių sistemos. Ateity valstybė turėtų tik aprūpinti rajoninius centrus mašinomis, degalais, techniniais patarimais ir rinkos parūpinimu.

R.Katalikų Bažnyčia pareiškė, kad Turino drobulė, į kurią tariamai buvo suvyniotas Kristaus kūnas, iš tikrųjų yra tik vidurinių amžių falsifikatas.

Š.m. Nobelio premijos buvo paskirtos šiem asmenim: literatūros Egipto rašytojui ir dramaturgui Naguib Mahfouz; medicinos 2 amerikiečiams — Gertrude M. Elion ir George H. Hitchings — ir anglui Sir James Black už jų darbų vaistų srityje; ekonomijos — prancūzų ekonomijos teoretikui Maurice Albais už Prancūzijos ūkio atstatymą po II Pasaulinio karo.

Per šiaurės Indiją nusiautusias potvynius žuvo 900 žmonių ir tūkstančiai buvo palikti be pastogės.

JAV žinovai tvirtina, kad lėktuvas, kuriuo skrisdamas žuvo Pakistano prezidentas Zia ul-Haq, nukrito dėl mechaninių gedimų, bet Pakistanas teigia, kad dėl sabotazo veiksmų.

Sov. S-ga savo ambasadorių Afganistanui netikėtai pakeitė ir nauju ambasadorium paskyrė pirmąjį užs. reik. ministro pavaduotoją Julį M. Vorontsov. Spėjiojama, kad Afganistaną valdančioji partija atsinaujinusios varžybos tarp partijos Khalqi ir Parchami grupių dėl valdžios.

JAV pareiškė, kad jos tik tada sutiksiančios, kad ateinančioji Helsinkio susitarimų peržiūros konferencija 1991 m. įvyktų Maskvoj, kada Sov.S-ga pagerins žmogaus teisių būklę, įgvensdins laisvą emigraciją, nustos trukdyti užsienio radijo transliacijas ir leis žmogaus teisių veikėjams dalyvauti konferencijoj.

Pietų Korėjos prezidentas Roh Tae Woo, pirmą kartą kalbėdamas J. T. visumos susirinkime, paprašė sušaukti tarptautinę konferenciją Korėjų sujungimui įgyvendinti.

JAV ir Sov. S-ga susitarė pasikeisti meno parodom ir menininkais ir bendrai organizuoti simpozijumus apie abiejų kraštų meną.

JAV ir Filipinai pasirašė susitarimą pratęsti ten veikiančių JAV karo laivyno ir karo aviacijos bazių veiklą iki 1991 m. rugsėjo. JAV sutiko vietoj iki šiol kasmet mokėtos 180 mil. dol. nuomos ją pakelti iki 481 mil. dol. per metus, bet Filipinų gyventojai šia sutartim nėra patenkinti.

Meksikos vyriausybė prieš gyventojų nepasitenkinimą paleido į darbą pirmą branduolinės energijos Laguna Verdė jėgainę prie Meksikos įlankos.

Vatikanas per 1987 m. turėjo 63.8 mil. dol. deficitą, todėl paraginoma tikėtinuosius padidinti savo aukas.

Alžiro prezidentas ten vykstančių demonstracijų bangai sumažinti pažadėjo įvykdyti gyventojų atsklausimą lapkričio 3 dėl krašto konstitucijos pakeitimo.

IR TARDOMI IR KALINAMI JIE GARBINA DIEVĄ Iš Lietuvos Katalikų Bažnyčios Kronikos Nr. 74

Kratos ir tardymai

(T q s a)

Kaltina už atvirą laišką

Kaunas. 1987 m. balandžio 10 d. į Kauno KGB būstinę buvo iškvieistas Liudvikas Simutis, gyvenantis Kaune, Borisos 25.3. Saugume jam buvo pateikta pasirašyti po oficialiu įspėjimu.

L. Simutis kaltinamas jog parašęs ir išplatinęs šmeižikiško turinio dokumentus: pareiškimą KGB tardytojui Vidzenui ryšium su kun. A. Svarinsko byla (1983 m.) ir atvirą laišką Lietuvos jauniesiems kunigams ir klierikams (1984 m.).

Pasirašyti po įspėjimu L. Simutis kategoriškai atsisakė, motyvuodamas tuo, kad abiejuose dokumentuose jis rašęs tik tiesą ir tik apie jam pačiam gerai žinamus dalykus, be to, šie dokumentai buvo išplatinti be jo pagalbos ir sutikimo, todėl minėtas kaltinimas niekaip nesiderina su TSRS viešumo ir demokratizacijos politika.

Paima piršto antspaudas

Kybartai. 1987 m. kovo 19 d. į Vilniaus KGB būstinę pas tardytoją Stepučinską buvo iškviešta ir Ona Kavaliauskaitė.

Tardytojas Stepučinskas klausinėjo O. Kavaliauskaitę apie kratos metu iš jos paimtus daiktus. Klausinėjo, iš kur pažįsta Grigą, ar buvo kun. J. Zdebskio laidotuve ir mirties metinių minėjime Rudaminioje.

Po pietų tardytojas Stepučinskas supažindino O. Kavaliauskaitę su kovo 17 d. KGB posėdžio nutarimu paimti jos pirštų antspaudas ir rašysenos pavyzdžius. Ši procedūra truko maždaug 2 valandas. O. Kavaliauskaitė pasirašyti po protokolu atsisakė.

Svečiuose sulma Sadūnaitę

Vilnius 1987 m. balandžio 1 d. Vilniuje, Antakalnio 62-2, buvo padaryta krata. Kratai vadovavo majoras Rainys. Bute čekistai rado į svečius atėjusią Nijolę Sadūnaitę. Saugumiečiai, pagrįsę buto šeimininkei, kaip ji drįsusi savo namuose laikyti tokią valstybinę nusikaltėlę.

N. Sadūnaitę areštavo ir išvežė į saugumą. Kelyje majoras Rainys priekaištavo: Savo prisiminimų tomiais tu iš mūsų tiesiog tyčiojiesi, dabar ilgam atsisėsi ir daugiau prisiminimų neraišysi.

Į tai N. Sadūnaitę juokaudama atsakė, kad tikrai jau beveik viską parašiusi ir neturėjusi apie ką rašyti, o dabar KGB duos medžiagos trečiam prisiminimų tomui.

Saugume N. Sadūnaitę tardė prokuroras Bakučionis ir saugumietis Liniauskas. N. Sadūnaitė buvo pateikta eilė klausimų, liečiančių "LKB Kroniką", jos prisiminimus "KGB akiratyje" ir "Penkti metai Gerasis Dievas slepia nuo KGB".

Kaltina, kad nieko nedirbanti

Atsakinėti į klausimus, liečiančius bylos medžiagą, N. Sadūnaitė kategoriškai atsisakė. Prokuroras Bakučionis dar bandė kaltinti N. Sadūnaitę esą ji niekur nedirbanti ir neturinti pastovios gyvenamosios vietos.

Prieš nuvedant į KGB rūsius izoliatorių, N. Sadūnaitė

buvo liepta pasirašyti po arešto dokumentu. Suimtoji pasirašyti atsisakė.

Apnuodijo narkotikais

Tos pačios dienos vakare, maždaug 21 val. (apnuodyta vaistais, spėjama, jog narkotiku scopolomin) N. Sadūnaitė buvo antrą kartą iškviešta tardymui.

Šį kartą kabinete jos laukė generolas J. Vaigauskas, tardymo skyriaus viršininkas Baltinas ir prokuroras Bakučionis. Vėl sekė eilė klausimų apie "LKB Kroniką" Nr. 73, kurios egzempliorių kratos metu N. Sadūnaitė spėjo suplėšyti; į klausimą, kodėl suplėšė, tardomoji paaiškino, kad "Kroniką" perskaičius, ją reikia duoti kitam, ji areštuojama, o saugumas tikrai "Kronikos nepatins, todėl ir sunaikino.

Čekistai aiškino N. Sadūnaitę apie kažkokią moterį, kuri, neva, suimta, o pas ją rasta Nijolės ranka perrašytas "Kronikos" Nr. 73 egzempliorius; gaudeno, jog tos moters likimas jos rankose — jei pasirašys po prokuroro Bakučionio duodamu tekstu, minėta moteris ir ji bus išleistos į laisvę.

Tekste buvo parašyta, kad N. Sadūnaitę areštuota, įtariant padariusi nusikaltimą pagal BK 199-1 str., kadangi nusikaltimas su laikytas, ji išleidžiama į laisvę.

Apsvaiginta N. Sadūnaitė ke-

lis kartus skaitė tekstą, po to bandė klaust, kodėl ją išleidžia jei ji nieko saugumui nepažada, galiausiai lyg ne savais pirštais, stambių raštu pasirašė ir buvo išleista. H. Vaigauskas išreiškė viltį, kad apie jų vėlybą pokalbį niekas nesužinos.

Reikalauja grąžinti paimtus daiktus

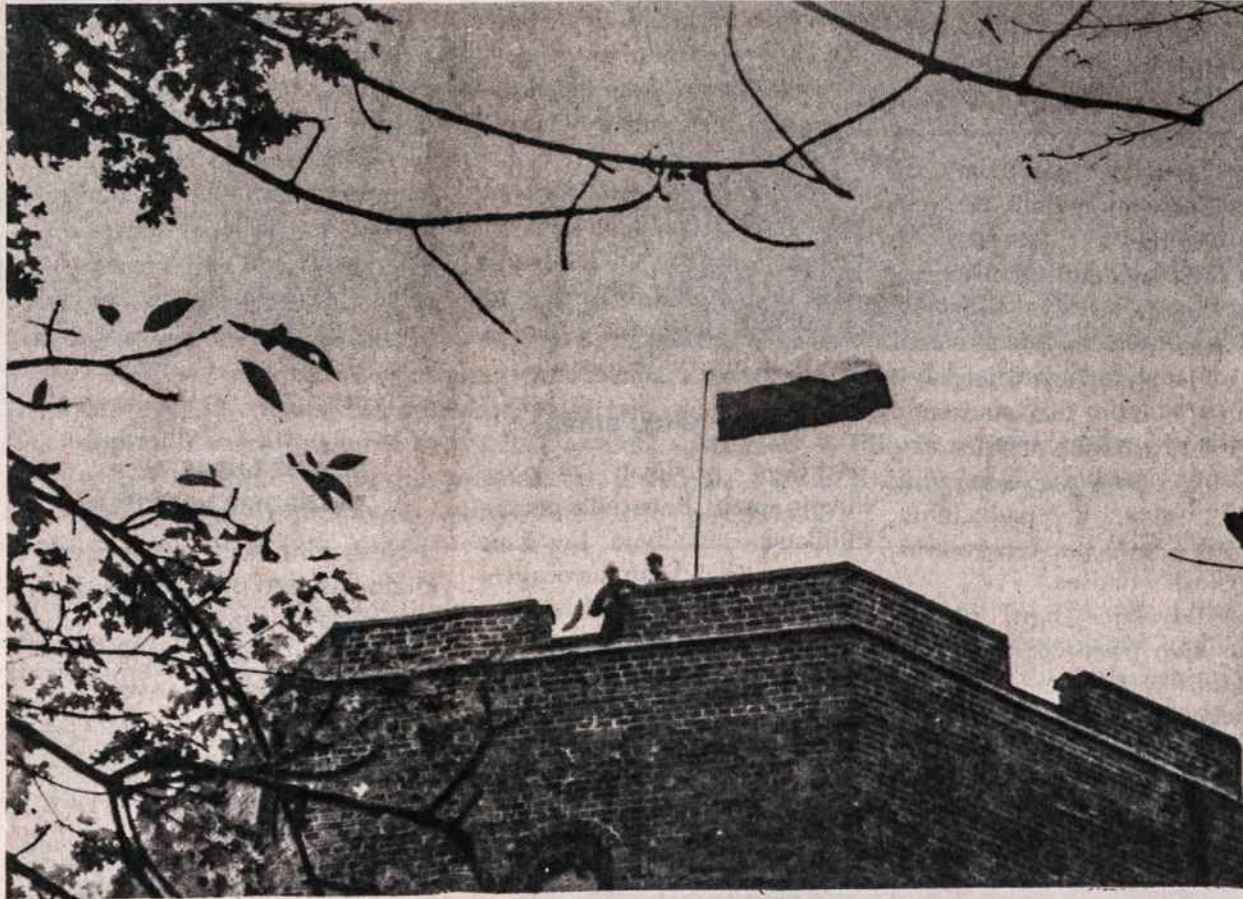
Kiek vėliau N. Sadūnaitė pareiškimu kreipėsi į prokurorą Novikovą, reikalaujama grąžinti kratos metu paimtus daiktus (maldyną-psalmyną, užrašų knygutę su religinėmis mintimis ir adresais keletą nuotraukų laiškų ir t.t.) arba bent duoti kokį nors pakvitavimą, kad jai priklausančys daiktai tikrai yra saugume.

Gegužės 18 d. N. Sadūnaitė buvo iškviešta į saugumą, kur tardytojas Stepučinskas grąžino jai priklausančius daiktus, pasiūlydamas tik kunigų A. Svarinsko bei S. Tamkevičiaus nuotraukas, esą jas paėmęs prokuroras Bakučionis, mat, ant nuotraukų yra užrašęs "Už Dievą ir Tėvynę".

KALINIŲ LAIŠKAI

Rašo kun. Sigitas Tamkevičius:

"Rašau pirmąjį laišką iš Mordosjos. Kaip matai — prašysitės neišsipildė... Į Baraše- (nukelta į 2 psl.)

Lietuvos trispalvė vėliava spalia 7, pentadienį, 10 v.r. iškeliama Gedimino pilies bokšte Vilniuje. Nuotr. Lietuvos Informacijos Centro

PABALTIEČIAI PRIEŠ LÜBECK'Ų IR KLAIPĖDOS "PARTNERYSTĘ"

Pabaltiečių Tarybos biuro Strasboure žiniomis sovietinė pasiuntinybė Bonnoje išreiškė pageidavimą, kad būtų užmegsti ypatingi ryšiai tarp Lübeck'o ir Klaipėdos. Biuro direktorius A. Klimaitis rugpjūčio 8 pasiuntė atvirą laišką Lübecko burmistrui, kuriame jis primena, kad V. Vokietija, kaip ir daugelis kitų valstybių, nepripažįsta Hitlerio-Stalino vaisiaus — Lietuvos aneksijos teisėtumo. Sovietų Sąjunga dabar mėgina įteisinti Lietuvos užpuolimą, siūlydama, kad "sovietinės" Lietuvos ir V. Vokietijos miestai būtų susieti kaip "partneriai".

Anot Klimaičio pabaltiečiai apeliuoja į vokiečių atsakomybės jausmą, nes vokiečiai yra didele

dalimi atsakingi už dabartinę Lietuvos padėtį. Lübeck'o ir Klaipėdos "partnerystė" yra labai graži idėja ir komplimentas lietuviams, bet istorinės ir politinės sąlygos tokiam žingsniui dar netinkamos. Šiomis dienomis šimtai tūkstančių lietuvių demonstruoja už slapto Hitlerio-Stalino pakto protokolų paskelbimą, o Europos Parlamentas priėmė rezoliuciją, remiančią lietuvių suverenumo reikalavimus.

Laisvo apsisprendimo reikavimas, rašo Klimaitis, "nėra nacionalizmas ar ekstremizmas, bet tarptautinė, specifiniai europietiška ir esminė žmonių teisė". Todėl pabaltiečiai prašo, kad Lübeckas atidėtų savo ryšio su

IŠEIVIJOS LIETUVIAI DALYVAVO LIETUVOS PERSITVARKYMO SĄJŪDŽIO STEIGIAMAJAME SEIME VILNIUJE

(New York, 1988 spalio 21, LIC) Eilė išeivijos lietuvių buvo Lietuvos Persitvarkymo Sąjūdžio kviečiami dalyvauti spalio 22 - 23 įvyksiančiame Sąjūdžio steigiamajame suvažiavime. Jų tarpe: "Environmental Protection Agency" pareigūnas Valdas Adamkus iš Chicago, Pasaulio Lietuvių Bendruomenės pirmininkas Vytautas Bieliauskas iš Cincinnati, Lietuvių Informacijos Centro vedėja Gintė Damušytė iš New Yorko, Europos Parlamento Baltų grupės sekretorius Algis Klimaitis iš Strasburgo, Jungtinių Amerikos Pabaltiečių komiteto darbuotojas Darius Sužiedėlis iš Washingtono ir Lituanistikos katedros vedėjas prof. Bronius Vaškelis iš Chicago.

Visi minėtieji kvietimus į suvažiavimą priėmė. Į Lietuvą kaip svečiai-stebėtojai išvyko Vytautas Bieliauskas ir Algis Klimaitis. Valdas Adamkus dėl tarnybinių įsipareigojimų vyksta į Lietuvą tik po suvažiavimo. Vi-

zos nebuvo išduotos Gintei Damušytei, Dariui Sužiedėliui ir Broniui Vaškeliai. Damušytės atveju, Sąjūdžio atstovas teigė, kad jos reikalai "įstrigo" Užsienio reikalų ministerijoje. Ji taip pat nesulaukė jai pakartotinai pasiųstų Sąjūdžio kvietimų.

Vizos negavo ir Kestono koledžo vedėjas Londone, Anglijoje, kun. Michael Bourdeaux, kuris tikėjosi, Sąjūdžiui kviečiant, dalyvauti suvažiavime Vilniuje. Kun. Bourdeaux yra "Hill of Crossess" (Kryžiaus Kalno) knygų autorius ir koledžo steigėjas. Kestono koledžas seka bei skleidžia žinias apie religinį persekiojimą komunistinėse šalyse.

Sąjūdžio pres. centro atstovas Adolfas Uža pranešė Lietuvių Informacijos Centrai, kad suvažiavimui užsiregistravo per 100 Vakarų korespondentų ir 50 iš socialistinių šalių. Dalyvaujančių korespondentų tarpe yra Amerikos Balso lietuvių skyriaus vedėjas Romas Sakadolskis iš Washingtono. (LIC)

KARDINOLAS KONCELEBRAVO MIŠIAS SU SLAPTAI ĮŠVENTINTUOJU KUNIGU LAISVĖS KOVOTOJU ROBERTU GRIGU

Lietuvių Informacijos Centras sužinojo, kad rugpjūčio 27 kardinolas Vincentas Sladkevičius aukėjo mišias Kiauklių parapijoje, Širvintų rajone, kur buvo suteikiamas sutvirtinimo sakramentas.

Prieš mišias kardinolas tikintiesiems pranešė, kad Robertas Grigas, kuris Kiauklių parapijai yra gerai pažįstamas, nes ilgą lai-

ką čia ėjo zakristijono pareigas, neakivaizdinio būdu yra pasirengęs kunigystei ir buvo įšventintas kunigu praėjusių metų gruodžio 8. Kardinolas čia pat pakvietė kunigą Robertą apsilankyti kunigiška sutana bei liturginiais drabužiais ir drauge su juo aukoti mišias. Taip pat pranešė, kad kun. Robertas paskirtas Kiauklių parapijos vikaru.

Lietuvos Katalikų Bažnyčios Kronika liudija, kad Robertas Grigas gerai pažįsta sovietines represijas, ypač fizinį smurtą.

Nors jis buvo apdovanotas mokslo pirmūno ženkleliu VPI užsienio kalbų fakultete, vokiečių kalbos specialybėje, prieš jį buvo daroma atvira diskriminacija už jo religinę pasaulėžiūrą. Pvz., jam nebuvo leista 1980 m. rudenį su III kurso vokiečių kalbos studentais pagal nusistovėjusią tradiciją vykti kartu į VDR. Už jo draugystę su "nacionalistais" ir už dalyvavimą "atviruose" politiniuose teimuose, KGB jį grasino "ateities perspektyvų praradimu", o prokuratūra — uždarymu psichiatrinėje ligoninėje. Sekė kratos ir tardymai bei pašalinimas iš Pedagoginio Instituto.

1982 m. gegužės mėn. Grigas buvo paimtas į sovietinę armiją, kuriai jis atsisakė duoti karinę priesaiką, motyvuodamas, kad tai prieštarauja jo krikščioniškai sąžinei ir tautinei ištikimybei. Už tai jis buvo pasodintas į darbo katangą, kur vienu metu gaudavo vidutiniškai iki 40 smūgių. Nors buvo nustatyta, kad šitokiu būdu jam įlaužė šonkaulius, jo vežti į ligoninę nesiskubino. Karščiau visai jį terorizavo: plūsdavo Grigą necenzūriškais žodžiais, grasino sušaudyti jo tėvus, jį kalino su fizine prievarta grasinačiais kalinais, visaipluošino jo sveikatą, pvz. dizenterija sergantį Grigą laikė karceryje, kur vieninteliai "balda" — ant betoninių grindų patiesti laikraščiai.

1984 m. baigėsi jo privalomos tarnybos laikas. Vienas iš aukštųjų karininkų, anksčiau besityčiojusių iš jo, atsisveikindamas pareiškė: "Linkiu gyvenime būti visada tokiu atkakliu, kaip ir dera žmogui ir vyrui. Norėčiau, kad ir mano sūnus būtų panašus į Tave."

(nukelta į 2 psl.)

ALP(22)2628

IŠ OKUPUOTOS LIETUVOS KULTŪRINIO GYVENIMO

Vasarotojų Palangoje jau daugelį metų laukdavo tradiciniai estradinės muzikos festivaliai "Baltijos jaunystė", nakties serenadų koncertai Birutės kalno papėdėje rengiami poetų ir aktorijų vakarai. Naujovę šią vasarą tapo vasarotojų liaudies dainos ant Birutės kalno. Daugeliui unksčiau negirdėtas dainas, surinktas tautosakos ekspedicijose, traukdavo įvairaus amžiaus iš įvairių Lietuvos vietovių suvažinę vasarotojai. Jie susirinkdavo vakarinėje Birutės kalno dalyje, kur yra apžvalgos aikštelė, aptverta mūro siena su greta sustatytais iš rąstų nutašytis masyviais suolais. Dainininkai nesutildavo aikštelėje, rikiodavosi ir ant laiptų po šviesomis sužerėjusiais žibintais. Entuziastišką liaudies dainų vakarą užbaigdavo Maironio ir J. Nauja-

lio tautinė giesmė tapusi daina "Lietuva brangi". Ją giedantys atsistodavo ir veidu atsisgręždavo į Baltijos jūrą.

Memorialinį rašytojo Juozo Paukštelio (1899 - 1981) muziejų Kėdainiuose steigia jį savo skyriumi laikysiantis Lietuvos literatūros muziejus Kaune. Memorialiniam muziejui yra parinkta sodyba, kurioje ilgai gyveno ir kūrė J. Paukštėlis. Ji atnaujinama pagal architektų Kęstučio Miežinio ir Jono Stravinsko projektą. Būsiamam muziejui jau įsigyta prieš karą išleistų J. Paukš-

telio knygų, rankraščių, laiškų, dokumentų ir nuotraukų. J. Paukštelio muziejaus atidarymas

pratomas sekanti pavasarį, kai bus minimos devyniasdešimtiosios jo gimimo metinės.

SU KUNIGU ROBERTU GRIGU

(atkelta iš 1 psl.)

Prieš metus Grigas buvo pravaržuojamas sovietinėje spaudoje už aktyvų dalyvavimą 1987 m. suruoštame rugpjūčio 23 d. paminėjime Vilniuje. Tada saugumas mėgino labai grubiai susidoro ti su Grigu ir kitais demonstracijos dalyviais. Jis bei Kiauklių parapijos klebonas kun. Rokas Puzonas (nuo praeitų metų perkeltas į Kirdeikius) ir Nijolė Sadūnaitė buvo atskirai milici-

ninkų ir saugumo agentų pagrobti, jėga įsodinti į mašinas ir vežami aplink Lietuvą bei į Baltarusiją. Grigą primušė bei grąsino sušaudyti už dalyvavimą šiame pirmame Juodojo kaspino dienos minėjime Lietuvoje.

Š. m. rugpjūčio 23 d. Robertas Grigas prašė balso per Persitvarkymo Sąjūdžio mitingą Vingio parke, bet organizatoriai jam neleido kalbėti. Grigas buvo vienas iš 25 lietuvių, kurie pirmieji viešai kreipėsi į Lietuvos žmones šiais metais paminėti Molotovo-Ribbentropo pakto 49 metų sukaktį. Jis yra aktyvus teisių gynėjas, pasirašęs po eile pareiškimų. Kun. Grigas taip pat buvo įsijungęs į Gedimino aikštėje vedamą bado streiką už politinių kalinių išlaisvinimą.

(LIC)

tėvą ir motiną, jo giminaičius ir draugus.

Gailestingumo Motina! Su meile pažvelk į tą tautą, kurios sūnumi yra vysk. Bačkis, palaimink prieš šešis šimtmečius Lietuvoje šaknis ileidusią Bažnyčią, palaimink jos Ganytojus ir padėk, kad ji ir toliau, kaip praeityje, visada būtų tauri ir ištikima!

Telydi jus mano apaštalaiškas palaiminimas.

(Paimta iš L'Osservatore Romano 1988.X.7 d. nr., p. 4, kur išties kalba buvo atspausdinta.)

vauti jo įšventinime vyskupu ir išvykimą naujoms pareigoms Apaštališkuoju Nuncijum į Olandiją.

Savo kalbos itališkai gale Šventasis Tėvas iškėlė vysk. Bačkio vyskupiškąjį motto "Sub Tuum praesidium", kaip jo atsidavimą Marijos globai ir prašant jos pagalbos savo misijai.

Šventasis Tėvas savo kalbą baigė lietuviškai taip:

Gailestingumo Motina, šiuo meilingu vardu garbinama Aušros Vartuose Vilniuje! Pažvelk į šį savo sūnų, Tau patikintą naują savo pareigą, į kurias jį šaukia Bažnyčia: apšviešk jį, palaimyk jį, išmelsk jam gausių Dievo Malonių.

Gailestingoji Motina! Laimink ir stiprink vysk. Bačkio

Iš Lietuvių Katalikų Bažnyčios Kronikos

(atkelta iš 1 psl.)

vą atvykau balandžio 10 d., todėl Velykas švenčiau ne ant ratų. Iš Vilniaus į lagerį, kaip ir ankstesniais atvejais, važiuau traukiniu.

Trečią kartą turėjau progos ne tik pavargti, bet ir daug ką pamatyti, pamastyti. Ačiū Dievui už viską, o ypatingai už išorinę nelaisvę, kuri moko mane dar labiau branginti vidinę laisvę.

Mokosi naujų amatų

Atvykęs pradėjau mokytis siuvėjo amato, bet greitai persikvalifikavau į skalbėją. Jau daug profesijų išbandžiau savo gyvenime. Kariuomenėje dirbau statybininku, dailide, skardininku, kinio mechaniku, bibliotekininku, 1969 m. — melioratorininku, darbininku prie šlampavimo staklių. Paskutiniu metu bandžiau savo gabumus kaip elgtis su šluota, samčiu, na, o dabar

— su skalbimo mašina, lygintuvu, ir kt., plius dvidešimt penki metai Kristaus Vynuogynė.

Esu įsitikinęs, kad visur ir visada galima gyventi pilnakraujį gyvenimą ir būti naudingu kitiems.

Jei Viešpats atsiuntė mane į lagerį, tai suprantama, kad mano gyvenimas čia Bažnyčiai yra reikalingesnis nei laisvėje. Turiu progos kai ką paaukoti Dievui, turiu galimybę savo idealus patatyti aukščiau už visas kitas vertybes.

Išorinė laisvė nėra didžiausia vertybė

Nesigailiu, kad grįžau atgal, kitaip pasielgti ir negalėjau. Išorinė laisvė, kurią žmonės taip labai brangina, nėra pati didžiausia vertybė. Vidinės laisvės kaina yra didesnė ir šitos laisvės niekas negali atimti, ją galima tik pačiam prarasti, gyvenant ne pagal sąžinę.

Balandžio 18 d. minėjau savo kunigystės sidabrinį jubiliejų. Dėkoju Dievui, kuris mane taip labai apdovanojo.

Kunigystė mane suartino su Viešpačiu, suteikė galimybę pasitarnauti žmonėms, kunigystė man davė daug gerų taurių žmonių, kurių prisiminimas mane gaivina ir čia, toli nuo Tėvynės.

Kad laikas būtų pažymėtas šventumo ir aukos ženklų

Visa, ką aš per 25 kunigystės metus nuveikiau ir daviau kitiems, labai maža, palyginus su tuo, kiek gavau iš kitų. Nežinau, kaip ilgai ir kokiose sąlygose Dievas leis man darbuotis, bet norėčiau kad tas laikas būtų pažymėtas šventumo ir aukos ženklų.

Man atrodo, kad dabartiniame pasaulyje žodis yra labai nuvertintas, ir žmonių širdis gali pasiekti aukos kalbą. Prašau jus ir visus su kuriais mane suvedė kunigystė, melsti, kad Viešpats laimintų tolimesnį mano kelią. Artėja Sekminės. Viesiems linkiu gausių šv. Dvasios dovanų.

Savaitės įvykiai

Sov. S-ga pažadėjo Afganistano atstatymui per J.T. paskirti 400 mil. rb.

Arabų valstybės įteikė J. T. 18 mil. dol. Izraelio okupuotų žemių palestiniečiams šelpti.

Kinijos komunistų partijos centro komitetas, siekdamas išlaikyti krašto ūkio kontrolę savo rankose, nutarė kontroliuoti maisto kainas, suvaržyti privačios prekybos augimą ir sumažinti vietinių savivaldybių išlaidas.

6 Amerikos žydų kongreso, Amerikos žydų komiteto ir anti-defamation lygos įtakingi nariai pareiškė, kad įtakingiausias žydų reikalų gynėjas, Amerikos Izraelio viešųjų reikalų komitetas, arba Aipac, neatstovauja organizuotos žydų bendruomenės, kai kuriuose Artimųjų Rytų klausimuose, ir dėlto sudarė Washingtono Jungtinį Izraelio politinį komitetą, kuris nepritaria Aipac opozicijai parduoti ginklų Kuvaitui ar uždaryti PLO įstaigą prie J.T. ir neleisti PLO pirmi-

ninkui Yasir Arafat atvykti į JAV ar dalyvauti J.T. posėdžiuose. JAV nutarė ūkinės krizės varginami Meksikai suteikti trumpalaikę 3.5 bil. dol. paskolą.

Jugoslavija yra varginama demonstracijų ir streikų dėl žemų atlyginimų ir etninių grupių vaid.

Dėlto komunistų partijos centro komitetas susirinko posėdžio, kurio metu buvo pateiktas ūkinės reformos planas, siūlęs uždaryti nuostolingas įmones, padrąsinti užsienio dalyvavimą krašto ūky ir įmonių gamybos kontrolę pavesti įmonių vadovams, o ne darbininkams.

Po to Popiežius širdingai pasveikino vysk. Bačkio draugus, atvykusius iš įvairių kraštų daly-

Iranas sutiko išvalyti Shatt al-Arab vandens kelią nuo ten paskandintų laivų ir minų, bet nežada atsisakyti teisių į šį kelią.

Izraelio Aukšč. teismas uždraudė rabino Meir Kahane vadovaujamai Kach partijai dalyvauti parlamento rinkimuose.

Maskvoj vyksta trijų azerbaidžanų teismo byla už žmogžudystes ir padegimus Sumgait mieste per ten vasario 28 įvykusias riaušes.

Cekoslovakijos min. pirmi-ninku buvo paskirtas ekonomistas Ladislav Adameo.

Lenkijos universitetų dešimties tūkstančių studentų demonstravo, kad būtų įteisinta nelegali Nepriklausoma studentų sąjunga.

Popiežius audiencijos metu spalio 6 sveikina arkivyskupo šeimą — Oną Bačkienę, dr. Stasį Bačkę ir brolių Ričardą.

VALDAS C. DUOBA, lietuvis advokatas. 357 Larkfield Road, East Northporth, N.Y. 11731. Tel. 516 368-3740. Namų telefonas vakarais tik išimtiniais atvejais 516 757-2671. New Yorko ofisas Lito patalpose: 86 - 01 114th St., Richmond Hill, N.Y. 11418. Tel. 718 441 - 2811.

SHALINS FUNERAL HOME, Inc., 84 - 02 Jamaica Ave. (prie Forest P'way St.), Woodhaven, N.Y. 11421. Sutelkia garbingas laidotuves. Koplyčios parūpinamos visose miesto dalyse. Tel. 296 - 2244.

BUYUS FUNERAL HOME. Mario Teixeira, Jr. laidotuvių direktorius, New ark office: 426 Lafayette St. (Cor. Wilson Ave.), telef. 344 - 5172. Paruošiamos garbingos laidotuvės. Modernios koplyčios, oras šaldomas. Daug vietos automobiliams pastatyti.

BEACH MEMORIAL CHAPEL, 301 Corey Ave., St. Petersburg Beach, Fla., 33706. 813 360 - 5577. KENFIELD WOODLAWN FUNERAL HOME, 200 Pasadena Ave., S, St. Petersburg, Fla. 33707. 813 345-9393. WOODLAWN MEMORY GARDENS, 101 58th St., S. St. Petersburg, Fla. 33707. 813 345 - 9393.

JUOZO ANDRIUŠIO Real Estate, namų pardavimas, visų rūšių apdraudimai, Income Tax pildymas. Įstaiga veikia naujoje vietoje — OHLERT-RUGIERE, Inc., 89 - 11 Jamaica Ave., Woodhaven, N.Y. Telef. 847-2323 (namų telef. 847 - 4477). Įstaigoj kreipiantis paminėti, kad esate ar norite būti J. Andriušio klientais.

VYTAUTAS BELECKAS IR SŪNUS JONAS, sav. Winter Garden Tavern. 1883 Madison St., Ridgewood, N.Y. 11227. Telef. 821 - 6440. Salė vestuvėms ir kt. pramogoms. Be to, duodami polaidotuvinių pletūs. Pirmos rūšies lietuviškas maistas priinama kaina.

SIDABRINIO VARPO KEPYKLA — Silver Bell Baking Co. Lietuviška ir europietiška duona ir pyragai, šventėms, vestuvėms bei pokyliams turtai. Dalia Radžiūnas, sav. — 43 - 04 Junction Blvd., Carona, Queens, N.Y. 11368. Telef. 779 - 5156.

ROMAS PETRAUSKAS, finansų patarėjas, dirba su Shearson Lehman Hutton, 14 Wall St., 9th Fl., New York, N.Y., 10005. Registruotas pirkti ir parduoti akcijas, bonus, Govt. Bills, fondus, commodity, auksą, sidabrą, gyvybės apdraudimą, annuities, atidaryti IRA planus ir banko sertifikatus. Suinteretuoti skambinkite 212 306 - 0683 arba 800 221 - 5734.

LIETUVIŲ KULTŪRINĖ RADIOJO PROGRAMA "AUŠRA". WICN-FM. 90.5 Worcester, MA. Treč. 8 - 9 PM. Penkt. 7:30 - 8:30 PM. Eduardas Meilus, Jr. 70 Curtis St., Auburn, MA 01501. T. 617 753 - 7232.

NEW YORK — NEW JERSEY — Laisvės Žiburys, sekmadieniais 9 - 10 val. ryto WNWK 105.9 FM. Romas Kezys, 217 - 25 54th Ave., Bayside, N.Y. 11384. Tel. 718 229-9134.

NEW JERSEY, NEW YORK, CONNECTICUT — "Lietuvos Atsiminimai", ketvirtadieniais nuo 7 iki 8 val. vak. iš WNYM 1330 AM. Piramid. 6 - 7 val. vak. iš WSOU 89.5 FM. Dr. J. J. Stukas, Direkt., 234 Sunlit Dr., Watchung, N.J. 07060. Tel. 201 753 - 5636.

LAISVĖS VARPAS sekmadieniais 9:00-10:00 val. ryto iš WCAV-FM ban. 98.0. Vedėjas Petras Viščinis, 173 Arthur St., Brockton, MA 02402. T. 617-586-7209.

LITHUANIAN COOKERY

In English, 316 pages, price 10 dol.

Agronomės Iz. Sinkevičiūtės parašyta lietuviškų valgių receptų knyga. Graži dovana draugėms amerikietėms. Knyga su plastikiniu aplanku. Darbininkas, 341 Highland Blvd., Brooklyn, N.Y. 11207.

Užsakau "Lithuanian Cookery" už 10 dol. Persiuntimas ir Postage 1 dol.

Vardas, pavardė

Numeris, gatvė

Miestas, valstija, Zip

LIETUVIŠKO STILIAUS PAMINKLAI SUKURIAMI IR NEMOKAMAI PRISTATOMI VISAS KAPINES NEW YORK, NEW JERSEY IR CONNECTICUT VALSTIJOSE. ĮSTAIGA PRIE SV. JONO KAPINIŲ.

Fasolino
MEMORIALS

66 - 86 80 ST. MIDDLE VILLAGE, QUEENS, N.Y. 11379

PHONES (718) 326 - 1282 326 - 3150

TAI MUSŲ VIENINTELĖ VIETA — GAUSI PARODŲ SALE

KVEČAS
JONAS

1933 + 1976

VYTIS

KELIONIŲ IR TURIZMO AGENTŪRA

- LĖKTUVAI
- LAIVAI (CRUISES)
- TRAUKINIAI (AMTRAK)
- AUTOBUSAI
- NUOMOJAMOS MAŠINOS
- VIEŠBUČIAI
- IDOMIŲ VIETŲ LANKYMAS
- GRUPINĖS KELIONĖS

Į LIETUVĄ

MOKĖTI GALIMA VISOMIS KREDITO KORTELĖMIS JOKIO EKSTRA MOKESČIO UŽ PATARNAVIMĄ PILNAI APDRAUSTA IR AKREDITUOTA AGENTŪRA

VYTIS INTERNATIONAL TRAVEL SERVICE
2129 KNAPP STREET
BROOKLYN, N. Y. 11229
TEL.: 718 769 - 3300

DARBININKAS

The Lithuanian Weekly Published
by Franciscan Fathers341 Highland Blvd. Editorial Office 718 827-1352
Brooklyn, N. Y. 11207 Business Office 718 827-1351

Publication No. USPS 148-360

Second class postage paid at Brooklyn, N.Y., Post Office
Subscription per year \$20.00, Single Copy 50 centsPOSTMASTER: Send Address Change to DARBININKAS, 341
Highland Blvd., Brooklyn, N.Y. 11207. ISSN 0011-6637

Redaguoja REDAKCINĖ KOMISIJA

Vilniaus katedrą grąžinant

Jau spalio 21 ėmė sklisti žinios, kad grąžinama kulto reikalams Vilniaus katedra ir Šv. Kazimiero bažnyčia, kur yra įrengtas ateizmo muziejus. Vėliau ėmi žinios prieštarauti, kad dar katedra negrąžinta. Kaip ten bebūtų, katedra bus sugrąžinta. O gal jau ir yra.

Katedra sukėlė daugiausia kalbų visame pasaulyje. Rašė amerikiečiai žurnalistai, Europos tautų žurnalistai. Visi pabrėžė, kokia reikšminga yra katedra lietuvių tautai ir kaip ciniškai elgiasi okupantas, ją uždaręs, pavertęs koncertų sale ir paveikslų galerija.

Skaudi gyvenimo ironija buvo, kad okupas užgrobė katedrą, visai nesiskaitydamas su tautos aspiracijomis. Jam reikėjo įrodyti, kad komunistai yra bedieviai, agresyvūs tikėjimo priešai. Tai ir padarė. Bažnyčių užgrobinėjimo sriautė ir katedrą paglemžė ir ją visokiais būdais išniekino. Čia buvo gražioji šv. Kazimiero karsto koplyčia su šventojo relikvijomis. Šventojo karstas buvo parneštas į Antakalnio šv. Petro ir Povilo bažnyčią. Tai buvo 1951 metais. daugiau kaip trisdešimt metų katedra buvo atimta iš tikinčiųjų.

Vilniaus mieste vis dėl to ši vieta yra labiausiai brangi kiekvienam lietuviui. Čia yra lietuvių tautos istorijos, jos civilizacijos centras. Šioje vietoje susitiko dvi didelės epochos, — pagoniškoji ir krikščioniškoji Lietuva. Čia buvo stabmeldžių šventykla. Čia lietuvišku žodžiu, lietuviška giesme buvo garbinamos gamtos jėgos. Iš čia sklido lietuviška pagoniška moralė. Kiek mes atsekame iš istorijos, senovės raštų, tie stabmeldžiai lietuviai buvo aukštos moralės ir aukštos doros žmonės.

Čia degė amžinoji ugnelė —

šventa ugnelė senovės lietuviams, šventa ir krikščionims.

Archeologija įrodė, kad čia Mindaugas pastatė pirmąją bažnyčią, toje vietoje, kur buvo pagoniška šventovė. Tai buvo 1251 metais pirmojo krikšto laikais. Paskui vėl grįžo pagonių tikėjimas į šią vietą. Vėl čia buvo pagoniškos giesmės gamtos jėgoms.

Kai Jogaila ir Vytautas 1387 krikštijo Lietuvą, užgesino šventą ugnį, išgriovė aukų altorius ir vėl pastatė krikščionišką bažnyčią. Jos jau nebesunaikino laikais. Tik ji buvo apnaikinta gaisrų ir ilgo amžiaus, bent kelis kartus perstatyta.

Dabartinė katedra yra sukurta žymaus lietuvių architekto, buvusio baudžiauninko iš Panevėžio — Lauryno Stokos-Gucevičiaus. Ji pradėta statyti dar senosios Lietuvos laikais, panaudojant senuosius pastatus. Baigta 19 amžiaus pradžioje. Joje yra senų sienų, mūrų, kurie siekia tikrai vytautinius laikus, kurie paliečia ir senosios pagoniškos šventyklos buvusių mūrų. Čia ir susitinka senieji amžiai, visa mūsų tautos istorija.

Kai krikštijo Jogaila ir Vytautas, visa, kas pagoniška buvo sugriauama, nes turėjo krikščionybė įsitvirtinti. Todėl ir buvo sugriauti aukų altoriai be jokio pasigailėjimo praeičiai. Tik vėliau ėjo kalbos, kad kažkur katedros požemiuose esąs pagoniškas aukų altorius. Ten dar esą ir liekanos grūdų, kuriuos senovės lietuviai aukoję.

Gal tai buvo tik legendiniai pasakojimai. Tačiau šiemet kažkur Vilniaus artumoje rastas senovės kulto akmuo su Gedimino iškaltais stulpais. Akmuo siekia XIII amžių. Taip ir ateina mintis, kad, pagerbiant senovę, reikia tą akmenį atgabenti į kate-

dra, kad ant jo jau būtų aukojama Nekruvinoji auka. To negalėjo padaryti anie krikščionys prieš 600 metų. Tai galime padaryti šio amžiaus karta, brangindama lietuvišką senovę, pagerbdama ją.

Pirmą kartą jos įvyko Toronte, antrą kart 1983 metais Chicagoje, o šiais metais žaidynės ruošiamos Adelaidės mieste, Australijoje. Kodėl taip toli? Čia reikia priminti, kad tenykštė lietuvių sporto veikla yra labai gyva ir galbūt panašų klausimą kėlė Australiečiai, kai jie buvo pakviesti

dra, kad ant jo jau būtų aukojama Nekruvinoji auka. To negalėjo padaryti anie krikščionys prieš 600 metų. Tai galime padaryti šio amžiaus karta, brangindama lietuvišką senovę, pagerbdama ją.

Kaip žydams kadaise Jeruzalės šventykla buvo tautos brangiausia vieta, tokia dabar yra Vilniaus katedra, kur giliausiame rūsyje yra lietuviški senieji amžiai, kur dabarties kolonos ir kupolose gyvena lietuviškojo tautos dvasia.

Viceprezidentas George Bush su žmona Barbara rugsėjo 13 Hyatt Regency viešbutyje Chicago, Ill., susitiko su lietuviais, paskirtais vadovauti jo rinkiminiai akcijai į prezidentus lietuvių tarpe. Iš kairės inž. Anatolijus Milunas — Illinois valstijos tautinių grupių respublikonų tarybos pirmininkas, iš dešinės — pulk. Kazimieras Oksas, Amerikos lietuvių respublikonų tautinės federacijos pirmininkas.

PAKELIUI Į AUSTRALIJA

į žaidynes Kanadoje ar Amerikoje, bet jie atkelia su tvarkingom, gerai paruoštom komandom ir sėkmingai dalyvavo abiejose Pasaulio Lietuvių Žaidynėse, nepabūgę ilgos kelionės vargų, didelių atstumų ir išlaidų. Atėjo laikas ir Amerikos kontinento lietuviams sportininkams tinkamai pasirodyti Adelaidės žaidynėse, kurias gruodžio 25 - 31 rengia Australiečiai. Šį kartą mes būsimė jų svečiai, o iš mūsų jie daug tikisi ir laukia.

Su dideliu entuziazmu į kelionę ruošiasi 9 lietuvių sporto klubai: Bostono Grandis, Chicago Lituania ir Neris, Clevelando Žaibas, Detroito Kovas, Los Angeles Banga, New Yorko LAK, Toronto Vytis ir Washingtono Vėjas. Iš viso apie 200 sportininkų. Kiekvienas klubas stengiasi savomis išgalėmis telkti lešas didžiosios kelionės išlaidoms padengti. Čia ypač pasižymi New Yorko LA Klubas, rengdamas koncertus, loterijas, išpardavimo turgus ir t.t. Kiti klubai irgi neatsilieka, bet to neužtenka. Didžiausią našą turės pakelti patys sportininkai ir būtų labai gaila, jeigu kai kurie dėl lėšų trūkumo negalėtų Australijon nuvykti.

Kadangi iš Lietuviškų fondų sportinis judėjimas daug pagalbą negauna, tenka ir vėl kreiptis į geraširdišką lietuvių visuomenę. Tam tikslui yra sudarytas išvykos lėšų telkimo komitetas, kurio pirmininku yra žymus vi-

suomenininkas ir jaunimo draugas dr. Petras Kisieličius. Išsiuntinėta apie 6000 laiškų, su prašymais paremti lietuvių sportininkų kelionę.

Ne visus tie laiški pasiekė, todėl kreipiamasi per spaudą su tuo pačiu prašymu — mieli tautiečiai, padėkite savo jaunimui per sportinę veiklą išlikti lietuviams. Sporto žaidynės Australijoje vertos tokio pat dėmesio, kaip šokių šventė ar jaunimo kongresas ir todėl žaidynes moraliskai remia ir globoja garbės komitetas, sudarytas iš žymiausių asmenybių. Štai jų pavardės: vysk. Paulius Baltakis, Stasys Baras — Liet. Fondo Tarybos pirm., dr. Vytautas Bieliauskas — naujasis PLB valdybos pirm., dr. Kazys Bobelis—VLIKO pirm., Gražvydas Lazauskas — ALTO pirm., Stasys Lozoraitis — Lietuvos atstovas JAV ir Vatikane, Marija Rudienė — BALFAS pirm. Vytautas Volertas — buv. JAV Krašto valdybos pirm. Esame tikri, kad jie visi jungiasi į prašymą aukoti ir remti lietuvių sportininkų suvažiavimą Australijoje.

Surinktos aukos bus naudojamos palengvinti išvykos organi-

zacines išlaidas, padėti klubams kelionės, nakvynių, aprangos ir sportinių reikmenų apsirūpinti bei kitom nenumatytom išlaidom. Kiek kas pajėgia, aukas prašoma siųsti šiu adresu: III PLSŽ Org. Committee, c/o Roman Puodžiūnas, 5620 So. Claremont Ave., Chicago, IL 60636. Čekius rašyti "Lithuanian World Community" vardu, tada kiekviena auka galės būti nurašoma nuo valstybinių mokesčių.

Trečiosios Pasaulio Lietuvių Sporto Žaidynės bus didelis ir reikšmingas įvykis išeivijos lietuvių gyvenime, nes jis padės sujungti lietuvių jaunimą, išskleidžiusį po visus kontinentus. Australijos žaidynėse bus paminėta lietuvių tautinės olimpiados 50 metų sukaktis, o kartu dalyvaus ir už laisvę kovojančios Lietuvos "Žalgirio" klubo jaunieji krepšininkai. Tai irgi istorinis įvykis.

Būtų gražu, kad Amerikos lietuvių visuomenė nepagalėtų aukų ir nusiųstų reprezentacijos vertas sporto komandas į tolimąją Australiją, kur lietuviai laukia mūsų dėmesio, pritrimo ir dalyvavimo.

Alg. Š.

LIETUVIAI RINKIMINĖJ VEIKLOJ

JAV viceprezidentas George Bush anksčiau spaudos klube Washington, D. C., paskelbė rinkiminės akcijos tautinių grupių vadovybę.

Garbės pirmininkų tarpe yra buvęs kongresmanas ir šiuo metu valstybės psekretorius Edward Derwinski, senatorius Alfonse D'Amato, tautinių grupių respublikonų tarybos pirmininkė Anna Chennault ir eilė iškilų tautinių grupių asmenų.

Lietuvių tarpe rinkiminei akcijai vadovauti paskirti du pirmininkai: inž. Anatolijus Milunas, Downers Grove, Ill., vadovavęs dviem paskutinėms prezidento Reagan rinkiminėms akcijoms ir šiuo metu vadovaujantis tautinių grupių respublikonų tarybai Illinois valstijoje, ir pulkininkas Kazimieras G. Oksas, lietuvių respublikonų tautinės federacijos pirmininkas ir Cook apskrities prisiekusiųjų teismo komisyonierius.

Abu šie lietuviai yra ilgamečiai respublikonų veikėjai, dirbą ne tik lietuvių tarpe, bet taip pat tautinių grupių respublikonų taryboje ir reguliarios partijos veikloje.

Iš kelionės tik asilas
negrįžta arkliuII APAŠTALAS PAULIUS
ANTANAS RUBŠYS
MANHATTAN COLLEGE
KIPRE 17

Ričardas buvo Liūtaširdis ir mėgo sėmąjį: Izaoką liepė atvesti surakintą sidabro grandinę.

Visa Kipro sala buvo Ričardui Liūtaširdžiui pavaldi. Jam rūpėjo galimai daugiau iš to pasipelninti. Izaokas buvo paglemžęs valdžią — atsimetėlis nuo Bizantijos. Ričardas grąžino teisėtą valdžią, kuria vadovavosi Kipras prieš Izaoko atsimetimą.

Salos gyventojai graikai pajuto, kad Izaoko pralaimėjimas jiems neatnešė pergalės. Ir dabar jie neturėjo žodžio salos valdybei. Idomu, kad Ričardas Liūtaširdis uždraudė graikams auginti barzdas. Kipriečiai turėjo nusiskusti barzdas!

Ričardo valdžia Kipre
trumpa

Ričardas Liūtaširdis užkariavo Kiprą nenoromis. Už tat tuojau pat pradėjo ieškoti būdo, kaip nuo Kipro atsikratyti. O vis dėl

to reikėjo skaitytis su nauju Kryžiaus karų poreikiu. Palestinoje kryžiuočiai buvo nustumti į pajūrį.

Šiuo metu Jeruzalės karalystė ir kitos kryžiuočių valstybės turėjo stiprius laivyno telkinius rytinėje Viduržemio jūros dalyje deka itališkųjų, jų užvaldžiusių, respublikų. Visi laikė savime suprantamu dalyku, kad Kipras turi būti pavaldus Kryžiaus karo poreikiams kaip kadaise jis buvo pavaldus Artimųjų Rytų imperijoms.

Ričardas greitai patyrė tai, ką jis nujautė iš pat pradžių, — kad Kipras jam neš vietoje naudos daug bėdų. Tiesa, graikai pradžioje džiaugėsi išlaisvinimu iš Izaoko Duko — apsimitėlio letenos. Tačiau graikai negaišo mūrmėti ir sukilti prieš svetintąjį užkariautoją.

Ričardo paliktas valdytojas anglas sukilimą numalšino, — pakorė graiką vienuolį, kuris buvo

pasiskelbęs Kipro imperatoriumi. Be abejo, šis įvykis dar labiau skatino Ričardą kaip nors parduoti Kiprą. Kryžiuočių Templarų ordinas jam pasiūlė 100,000 dinarų, įmokėdamas tuojau pat 40,000 dinarų grynais.

Kryžiuočiai, kaip kadaise arabai musulmonai, siautėjo salos lygumų miesteliuose, priversdami gyventojus trauktis į kalnus. Templarai sukilimo nesitiekė, — kreipėsi į Ričardą, norėdami atsikvoti pirkimo sutarties.

Ričardas buvo ne tik "liūtaširdis", bet ir atviras intrigoms. O intrigų kipriečiai apie jį daug pasakojo. Norėdamas išnarplioti Jeruzalės karalystės raizginį, jis "suteikė" Gajui Luzinjanui, Saladino nugalėtam Jeruzalės karaliui, už tą pačią 100,000 dinarų kainą.

Šiaip taip sukrupščius 40,000 dinarų sumą Templarams atmokėti, Kipras vienerių metų būvyje perėjo į naujo savininko rankas — luzinjaniečių dinastijos, kuri valdė Kiprą tris šimtmečius.

Karalystė vardu Amatus
(Amathus)

Autobusas lėtai rieda kone pačiu pajūriu. Saulė duoda ramiai jūrai žydrai mėlyną spalvą. Gidė neperstoja kalbėdama, sieja pakelės vietas su istorija

bei turizmo įžymybėmis. "Iš Amatus karalystės beliko tik šis piliakalnis po dešine".

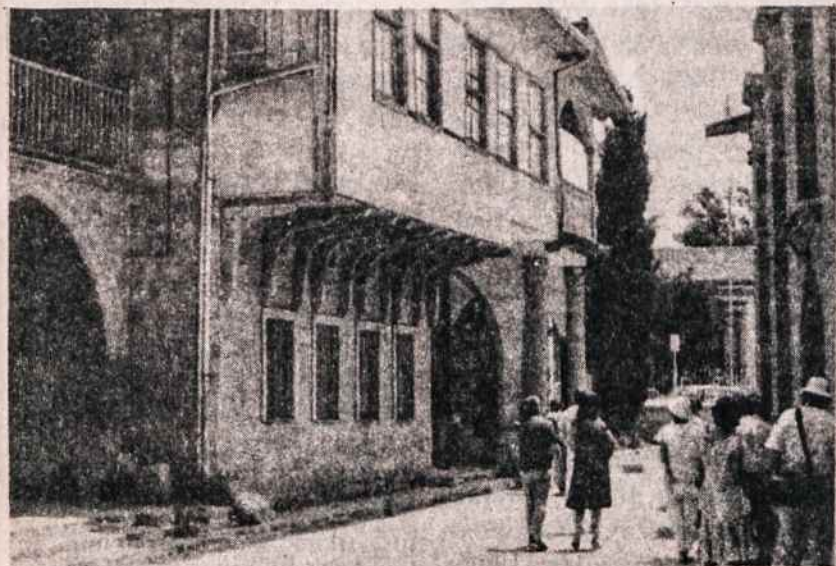
Visų galvos nukrypsta į pailgą kalvą su plokštuma ant viršaus. Sutojame. Piliakalnis atkasinėjamas. Saulėje plūsta vaikai ir merginos. Vaikiniai trumpakeliai ir tik kepurėti, o merginos dangstosi ir palaidinukėmis. Gidė įterpia gerą žodį apie juos: "Tai jauni studentai iš daugelio kraštų. Jie savanoriškai dalyvauja archeologiniame Amatus karalystės atkasime. Nauda ir mums ir jiems: atkasa mūsų praeitį ir mokosi būti archeologais".

Naudoti savanorišką jėgą Artimųjų Rytų archeologiniame tyrinėjime yra šiuolaikinis poslin-

kis. Esu patyręs asmeniškai jo naudą. Apčiuopiamu būdu domimasi ir susipažįstama su archeologijos metodu ir darbu.

Amatus karalystės senovės siekia XI a. prieš Kristų. Vario ir geležies rūdų kasyklos masino ir asirus, ir filistinus, ir finikiečius, — reikėjo uosto rūdai išvežti. amatiečių karalystę sudarė ne graikai ar kiti ateiviai, bet čabučiai. Savo kalba, politinė sąranga, atvirbe kultūrai amatiečiai buvo "tikrieji kipriečiai".

Archeologiniai radiniai — Amatus karalystės įžymybės nūdien patraukia dėmesį daugelyje pasaulio garso muziejų: Luvras Paryžiuje, Metropolitan New Yorke, Stambulas.

Nikosija. Kipro arkivyskupo rūmai iš viduramžių. Nūdien juose yra etnografijos muziejus. Nuotr. kun. prof. A. Rubšio.

Amatus karalystė tapo piliakalniu dėl pasikartojančių arabų užpuolių. XIV a. senasis uostas ir miestas buvo paliktas šiuolaikiniams archeologams. Piliakalnio akmenis prancūzas M. F. Lesseps panaudojo Suez kanalo statybai.

Asilas ir automobilis
ant vieškelio

Kipre asilą pakeičia automobilis. Tačiau asilų ant vieškelio ir nūdien galima pamatyti. Ypač rytmečiais ir pavakare. Būdinga, kad vyras joja ant asilo į dienos darbą ar po darbų, o žmona su kūdikiu ant rankų ar po ranka seka pėsčiomis.

Turistai dažniausiai stebisi ir klausia gidę: "Kodėl vyras, o ne moteris ant asilo"? Gidė atsako: "Pas mus taip įprasta"! Kartą ir plačiau paaiškino: "Jeigu matai moterį jojant, o vyrą einant iš paskos, žinok, kad su moterimi yra kas nors negero..."

Limasolio mečetės
užrakintos spyna

Po 1974 metų turkų invazijos Kipro sala išgyveno "tautų kraustymąsi". Turkai — kipriečiai kėlėsi, viską palikę, į turkų sritį, o graikai — kipriečiai — į graikų. Turėdamas pusvalandį laisvo laiko Limasolyje, ieškau mečetės.

(Bus daugiau)

IŠ VISUR

— Prof. Balys Vitkus po trumpo ligos mirė St. Francis ligoninėje Blue Island, Ill., spalio 5. Velionis buvo gimęs 1898 kovo 1 Staškūniškio vsd., Daugailių vls., Utenos apskrityje. Buvo ilgametis Dotnuvos Žemės ūkio akademijos profesorius ir rektorius, laikinosios Lietuvos vyriausybės ministeris. Išeivijoje visuomenės, ypač agronomų sąjungos, veikėjas.

— Kaziui Bradūnui už eilėraščių rinkinį "Krikšto vanduo Joninių naktį", išleista Ateities literatūros fondo Chicagoje 1987 metais, paskirta Lietuvių Rašytojų draugijos 1987 metų premija. Vertinimo komisija: Aušra Liulevičienė (pirmininkė), Juozas Toliušis (sekretorius), Julija Švabaitė-Gylienė, Nijolė Jankutė-Užbalienė ir dr. Alfonsas Šešplaukis-Tyrolis Chicagoje posėdžiavo 1988 rugsėjo 19.

— Kun. Alfonsas Grauslys rugsėjo 14 mirė Toronte, sulaukęs 86 m. amžiaus. Buvo žinomas pamokslininkas Lietuvoje ir išeivijoje. Gyveno Chicagoje, bendradarbiavo spaudoje, talkino lietuvių pastoracijoje.

— Kun. Juvenalis Liauba, OFM, Hamiltono Aušros Vartų lietuvių parapijos klebonas, rugsėjo 11 paminėjo 70 metų amžiaus sukaktį. Dėkingi parapičiai gausiai dalyvavo iškilmingame pagerbime, kuris vyko parapijos Jaunimo Centro patalpose.

— Alfonsas Nakas, daugelio išeivijos lietuvių laikraščių bendradarbis, šiuo metu gyvenęs Sunny Hills, Fla., laimėjo konkursą už Tautinių šokių šventės rengimui pasiūlytą šūkį: "Tautinio šokio judesys — Tėvyne, mums gyva esi".

— "Kauno aidas" — tokiu vardu eina specialus Lietuvos Persitvarkymo sąjūdžio Kauno zonos laikraštis. Jis surašomas mašinėle. Jo 5 numeryje, kuris pasirodė rugpjūčio 22, įdėtas Bernardo Brazdžionio žinomas eilėraštis — "Šaukių aš tautą, GPU užguita... Tai vienas iš aštriausių eilėraščių, nukreiptų prieš komunizmą.

— Kanados Lietuvių Katalikų Moterų dr-jos Lietuvos Kaninių parapijos skyrus kapinių lankymo proga rengia parodą spalio 30, sekmadienį, Anapilio parodų salėje. Dalyvauja dailininkės Joana Marcinienė ir Rita Kvedarienė su savo kūriniiais, Teklė Benotienė — su rankdarbiais.

— Dainavos ansamblio ruošiamam "Lietuviškų užgavėnių" pastatymui dekoracijas ruošia dail. Ada Sutkuvienė ir dail. Jurgis Daugvila. Pastatymas bus spalio 30 Chicagoje, Marijos aukštesniosios mokyklos salėje.

— Lietuvių operos tradicinis balius-koncertas įvyks lapkričio 5, šeštadienį, 7 val. vak. Chicago Jaunimo Centro didžiojoje salėje. Programą atliks operos choras ir jo solistai.

— Šviesos taupymo sumetimais laikrodžiai vėl sukinėjamas. Spalio 29, šeštadienį, prieš einant gulti patartina laikrodį atsukti vieną valandą atgal.

— Kun. Juozas Bacevičius, ejęs Šv. Jurgio lietuvių parapijos Clevelande administratoriaus pareigas septynerius metus su viršum, rugpjūčio 11 vyskupo Anthony M. Pillos oficialiai paskirtas pilnateisio klebono pareigoms.

JAV LB KRAŠTO VALDYBA RUOŠIASI NAUJAI VEIKLAI

Dr. Antanas Razma, naujai išrinktas JAV LB Krašto valdybos pirmininkas, spalio 6 sukvietė į Seklyčią savo parinktų krašto valdybos narių posėdį. Susirinkusieji pasisakė pasiruošę dirbti lietuvių labui, ypač šiuo metu, kai okupuotoje Lituvoje nauji įvykiai ir pasikeitimai visus dar labiau įpareigoja.

Naujoje LB krašto valdyboje įvairiose srityse yra sutikę vadovauti šie asmenys: vysk. Paulius Baltakis — religiniams reikalams, Arvydas Barzdukas — visuomeniniams reikalams, Birutė Jasaitienė — organizaciniams reikalams ir reikalų vedėja, Pranas Joga — sekretorius, Bronius Jodelis — išdininkas, dr. Petras V. Kisieliūsis — specialiems reikalams, Ramunė Kubiliūtė — informacijai, Regina Kučienė — švietimo reikalams, Dalia Kučienė — kultūros reikalams, Linas Norušis — pirmininko pavaduotojas, Ramona Stepona-

vičiūtė — jaunimo reikalams ir Danguolė Valentinaite — socialiniams reikalams.

JAV Lietuvių jaunimo sąjunga savo atstovu paskyrė Darių Sužiedėlį, o su Sporto sąjungos vadovybe tariamasi dėl jų atstovo.

Susirinkime taip pat dalyvavo LB Vidurio Vakarų apygardos pirmininkė Birutė Vindašienė ir iš Californijos atvykusi JAV LB tarybos prezidento pirmininkė Angelė Nelsienė. Ji pažadėjo galimai greičiau pristatyti tarybos nariams valdybos narių kandidatų sąrašą patvirtinti.

Balsavimo laisškai buvo išsiųsti spalio 10. Atsiliepiamas pageidaujamas ne vėliau kaip už dešimt dienų. Naujoji valdyba laukia patvirtinimo, kad susitiktų su buvusios krašto valdybos nariais tvarkingam pareigų perdavimui galėtų pradėti naujos kadicijos užmojus.

LOS ANGELES, CALIF.

Šv. Kazimiero liet. parapijos komitetas nuo šių metų gegužės mėnesio padidėjo savo narių skaičiumi ir uždaviniais. Komitetą sudaro įvairios sekcijos: liturgijos, dvasinio atsinaujinimo, parapijos renginių, parapijos pastatų priežiūros ir kt. Komitetą šiuo metu sudaro: klebonas kun. dr. Algirdas Olšauskas, pirmininkas Juozas Pupius, vicepirmininkė Dalilė Polikaitienė, sekretorė Birutė Varnienė, nariai: dr. Rolandas Giedraitis, Valentinas Varnas, Mindaugas Banionis, Vytautas Žemaitaitis, Darytė Trotmanaitė, Danguolė Kuolienė, Jūratė Venckienė, Gintaras Grušas, Vita Vilkenė, Albinas Mitkevičius, Romas Žemaitaitis, Vincas Dovydaitis, Albinas Sekas, Česlovas Norkus, Juozas Dzenkaitis, Antanas Polikaitis, Emilija Mikalonienė, Dana Dabšienė, Vytautas Zelenis, Danguolė Varnienė, Salomėja Šakienė, Bronius Papšys, Mykolas Strupes.

Lietuvių Radijo klubo rengiamas metinis balius įvyks spalio 30, sekmadienį, 12:30 val. popiet Šv. Kazimiero parapijos vi-ršutinėje salėje.

Kun. dr. Kęstutis Trimakas atvyksta iš Chicago ir lapkričio 4 - 5 vadovaus dvasiniam susikauptumui San Luis Rey pranciškonų misijos patalpose, Oceanside, Calif.

Rūtos Lee - Kilmonytės pagerbimas rengiamas lapkričio 5 Registry viešbutyje, 555 Universal Terrace Parkway, Univesrsal City, Calif. Iškilmingų pietų metu programą atliks pati Rūta ir kitos Hollywoodo žvaigždės. Pietų aukta 75 dol. asmeniui. Vakarą rengia Californijos lietuvių respublikonai.

Angelė Mičiulytė-Budreikienė, B. A., skaitys paskaitą tema: Lietuvių tautinių dra-

WORCESTER, MASS.

Skautijos sukaktis

Lapkričio 12 Worcesterio skautai švenčia 35 metų veiklos sukaktį. 7 v.v. Maironio parke Shrewsbury, MA, iškilmingas banketas, programa ir šokiai. Gros Gintaras iš Chicago.

Bilietus 12.50 dol. asmeniui, New Yorke platina Vida Jankauskienė Kasos įstaigoje — 718 441 - 6401, arba skambinti turtininkams į Worcesterį — 508 753 - 7232.

Taip pat visi svečiai, skautai, jų rėmėjai kviečiami lapkričio 13 d., sekmadienį, 10 val., dalyvauti pamaldose Šv. Kazimiero bažnyčioje. Po pamaldų 11:30 v. iškilminga tuntu sueiga Maironio parke.

bužių gaminimas, jų grožis ir istorija. Paskaita anglų kalba bus skaitoma lapkričio 3, ketvirtadienį, 9:30 val. ryto ir lapkričio 14, pirmadienį, 9:30 val. ryto San Diego, Calif. Paskaitą rengia San Diego Creative Weavers Guild ir Polamar Weavers Guild.

Lietuvos Dukterų Draugija lapkričio 6, sekmadienį, 1 val. popiet Šv. Kazimiero parapijos salėje rengia solistės Lilijos Sukytės-Vasyliūnienės ir pianisto dr. Vytenio Vasyliūno koncertą.

Balfo Los Angeles skyrus nuo rugsėjo 17 iki gruodžio 4 vykdė aukų rinkimo vąj. Vajaus proga lapkričio 13, sekmadienį, Šv. Kazimiero lietuvių parapijos salėje vyks tradicinis Balfo balius.

Lietuvių Katalikų Religinei Šalpai Los Angeles Šv. Kazimiero parapija jau eilę metų surinkdavo daugiausia aukų negu bet kuri kita lietuvių parapija laisvajame pasaulyje. Šiomet šiam tikslui surinkta 11,080 dol.

Lietuvių abiturientų eilė už nuopelnus moksle ir visuomeniniame darbe specialiu žymeniu pagerbė Iškirtinių Amerikos gimnazijų studentų draugija (The Society of Distinguished American High School Students). Štai atžymėtieji lietuvių studentai: Auris Jarašūnas, Vylius Leskys, Erikas Petraitis, Andrea Nelsas, Paulius Mosinskis, Tara Barauskas, Andrius Kudir-

NAUJI VARDAI — NAUJI VEIDAI

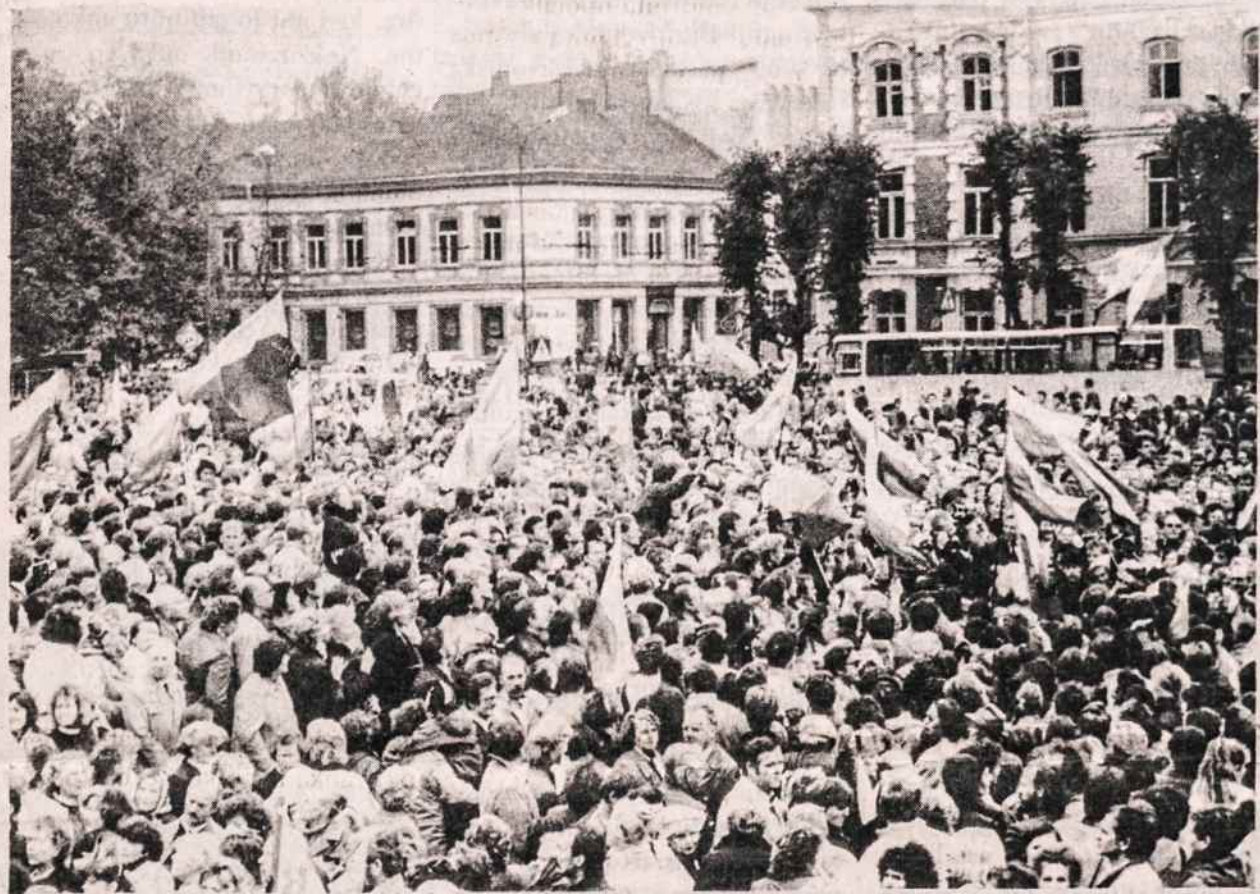
Tokiu vardu buvo pavadintas spalio 2 Chicago Jaunimo Centre nuskambėjęs koncertas, kurį surengė "Margučio" radijo programos vedėjas Petras Petrutis. Jis jau ne kartą Chicago publiką supažindino su mažai arba visai negirdėtais vardais, o šį kartą davė tikrą staigmeną ir Chicago publikai visus tris atlikėjus parodė pirmą kartą.

Tenka pastebėti, jog vienas iš jų — Algis Valiūnas — jau vieną kartą anksčiau dainavo Chicago lietuviams, nors gal tik mažesnės apimties koncerte. Jis vienintelis iš trejų, kuris yra pirmosios kartos lietuvis šiame krašte, gi kiti du — Julianne Barnes ir Edward Zelnis — jau trečiosios kartos lietuviai.

Algio Valiūno specialybė nėra muzika. Jis mokslinius laipsnius turi iš anglų literatūros, o šiuo metu Chicago universitete ruošiasi doktoratui iš politinės filosofijos. Tačiau prieš trejus metus susidomėjo dainavimu ir lankė privačią balso lavinimo studiją ir reiškiasi amerikiečių muzikiniame gyvenime.

Daugybė žmonių su lietuviškomis vėliavomis susirinko į vėliavos pakėlimo iškilmes. Lietuviška vėliava Gedimino pilies bokšte Vilniuje pakelta spalio 7 d. Nuotr. Lietuvių Informacijos Centro

Vaidas iš Gedimino pilies bokšto į Gedimino aikštę, kurią užtvindė didžiulė žmonių minia, kai kalno bokšte buvo keliama Lietuvos trispalvė vėliava. Nuotr. Liet. Informacijos Centro.

ka, Tanya Barauskas, Zina Markevičius, Petras Mosinskas, Vytautas Žemaitaitis, Paulius Kudirka.

Tolandas Antanas Petraitis, U.S. Air Force Academy, Colo., kariūnas, įrašytas į Akademijos superintendente sąrašą už pažangumą studijose ir kariniame pasirošime Tolandas baigė Šv. Kazimiero lituanistinę mokyklą ir pasižymėjo lietuvių skautų veikloje. Tolandas yra Rimtauto ir Giedrės Petraičių sūnus. — L. Ž. K.

LIC SVEIKINIMAS PERSITVARKYMO SAJŪDŽIO SUVAŽIAVIMUI VILNIUJE

(New York, 1988 spalio 21, LIC) *Sąjūdžio kviesta, bet negavusi leidimo vykti į Lietuvą, Gintė Damušytė iš Lietuvių Informacijos Centro pasiuntė šio turinio telegramą suvažiavimui per malonę Sąjūdžio žinių vyr. redaktoriaus Arvydo Juozaičio:*

Lietuvių Informacijos Centro vardu sveikinu šį visuotinę lietuvių tautos atstovų suvažiavimą. Tikiuosi būti jūsų tarpe. Deja, tenka prabilti iš tolimo New Yorko. Tautos atgimimą už okeano pergyvename ir mes su iškiliausia nuotaika. Jaučiame, kad lietuviškoji sąmonė ir jos krikščioniškos ir humaniškos vertybės

yra gyvos ir vaizdžiai atidengiamos visam pasauliui. Ir nedidelė tauta, bet stipri savo dvasine galia, siekdama teisingumo žmogiškajai gerovei, gali tapti galin-gų veiksmų ir kitų tautų gyvenime. Tad tegyvena mūsų tautoje išmintingas tarpusavio solidarumas. Tegul bendrasis visų jos piliečių gėris būna tuo Biliūno žiburėliu laimės kalne. Tegul socialinis teisingumas visiems, laisvės žmogaus kūrybingai iniciatyvai, jo religiniam ir kultūriniam vystymuisi būna visų siekių pagrindas. Tegyvuoją laisva, nepriklausoma Lietuva!

Gintė Damušytė

ūgyje. Pabaigoje visi trys sudainavo Mozarto kūrinį lietuviškai.

Bendras koncerto įspūdis geras. Ir publikos buvo ne tiek maža, nežiūrint, kad programa rimta, neskirta pigiai promogai. Žinant, kad tą savaitgalį Chicagoje būta tiek daug renginių, galima sakyti, jog žiūrovų vargu ar buvo galima daugiau laukti.

Visų solistų dainas ir arijas pianinu palydėjo prityręs muzikas Mangirdas Motekaitis.

Netrukus "Margutis" supažindins su dviem Chicagoje mažai girdėtais vardais. Tai smuikinininkė Linda Veleckytė ir pianistas Saulius Cibas.

Chicago priemiesčiuose gyvenanti Linda Veleckytė netaip seniai gavo muzikos magistro laipsnį Bostono universitete ir dabar groja Indianos valstijoje gyvuojančiame Northwest simfoniniame orkestre.

Pianistas Saulius Cibas, turįs taip pat medicinos daktaro laipsnį, daugiau reiškiasi Bostono ir apylinkių muzikiniame gyvenime.

Šis naujas koncertas bus lapkričio 20 d. 3 val. popiet Chicago Jaunimo Centro didžiojoje salėje.

E. Šulaitis

— Aldona ir Kazimieras Rimkai, dr. Vanda Stugienė, Janina Vasiukevičienė, Vitalis Žukauskas ir Kazys Bartasius aukoję knygų bei periodikos Lituanistikos tyrimo ir studijų centrui (LTSC). LTSC tikslas yra išsaugoti lietuvių kultūrinę vertybę. LTSC kasdieną veikia Chicago Jaunimo Centre. bibliotekų vedėjas — dr. Robertas Vitas, periodikos vedėjas — Leonardas Kerulis. LTSC telefonas (312) 434 - 4545.

— Nauji Darbininko skaitytojai: S. P. Kučiauskas, Glencoe, Md. Užsakė kitiems: H. Jasaitis, New Britain, Conn. — E. Jasičiui, Tallahassee, Fla. Sveikiname naujus skaitytojus ir dėkome užsakytojams. Naujiems skaitytojams Darbininko prenumerata pirmiems metams tik 15 dol. Atnaujinant — visiems 20 dol. metams.

Naujas K A S O S. adresas: 86 - 21 114th Street, Richmond Hill, N.Y.
11418. Telefonas: 718 441 - 6401.

MIRĖ PIANISTĖ J. RAJAUSKAITĖ

Pianistė Julija Rajauskaitė-Šušienė-Petrauskienė savo namuose maždaug prieš 30 metų rengiasi koncertui.

Pianistė Julija Rajauskaitė-Šušienė-Petrauskienė mirė spalio 21, penktadienį, 11:43 val. ryto New Brunswick ligoninėje. Jai buvo padaryta sunki vidurių operacija, po kurios jau neišgijo.

Buvo gimusi 1922 vasario 12 Pittsburghe, Pa. Ten pradėjo mokytis muzikos. 1935 atvyko į Lietuvą ir įstojo į Kauno konservatoriją. Fortepijoną studijavo pas Vytautą Bacevičių, vėliau pas prof. Ružickį baigė virtuoziinę klasę. Iki 1944 dirbo konservatorijoje kaip akomponuotoja. 1944 pasitraukė iš Lietuvos, Austrijoje Klagenfurto konservatorijoje buvo dėstytoja, dėstė ir muzikos mokykloje.

Į Ameriką grįžo 1947. Čia dar gilino fortepijono studijas. 1958 gegužės 11 debiutavo New Yorko Town Hall salėje ir buvo muzikos kritikų palankiai įvertinta

kaip pirmos klasės virtuoze, nepaprastos jėgos, ypatingai žavaus ir šilto tono, didelio individualaus interpretavimo pianistė.

Amerikoje daug kur koncertavo, išleido plokštelę, kur įskambino Liszto kūrinys. Gyveno Highland Park, N.J., kur savo namuose turėjo piano studiją.

MIRĖ PROF.

PAULIUS GALAUNĖ

Meno istorikas prof. Paulius Galaunė mirė spalio 18 Kaune. buvo pašarvotas Kauno Kultūros muziejuje, palaidotas su bažnytinėmis apeigomis Petyrašiūnų kapinėse spalio 20. Liko žmona kazimiera ir dukra Dalia Augūnienė, gyvenanti Jupiter, Fla.

Komp. J. Kačinsko
kūrinių koncertas

Gruodžio 4, sekmadienį, 2 val. popiet Liet. Piliečių klubo salėje So. Bostone rengiamas kompozitoriaus Jeronimo Kačinsko kamerinių ir vokaliųjų kūrinių koncertas. Programą atliks Berklee muzikos kolegijos 35 asmenų koncertinis choras, prof. Anne Packham vadovaujamas, Berklee varinių instrumentų ansamblis, trys instrumentalistai iš New England konservatorijos, prof. Matthew Mervuglio iš Berklee ir solistė Ona Aleksaitė. J. Kačinskas taip pat dalyvaus kaip kaikiurių kūrinių atlikėjas. Be kitų choristinių kūrinių, bus atliekamas šv. Kazimiero motetas, kuris Baranovo festivalyje, Lenkijoje, buvo įtrauktas į programą.

Sodaauto ansamblis

Anksčiau Bostone veikė komp. Jeronimo Kačinsko ir komp. Juliaus Gaidelio vadovaujami stiprūs chorai, dabar beliko

Skaityk ir platink Darbininką! Aukomis remkime Lietuvos laisvinimą!

A. A.

VIKTORIJAI SAVICKIENEI

mirus, jos dukroms dr. Janinai Sniesklienai, Danutei Birutienei, sūnui dr. Tadiui Savickui su šeimomis reiškia gilią užuojautą.

Valerija Šileikienė

Aldona ir Marijus Martišai su šeima
Laima Šileikytė-Hood

A. A.

VIKTORIJAI SAVICKIENEI

mirus, jos dukrai, mūsų mielai židinio narei Danutei Birutienei su šeima, visom Savickų ir Snieskų šeimoms reiškia nuoširdžią užuojautą ir kartu liūdime.

N. Y. Vyr. skaučių židinys
Vilija

A. A.

VIKTORIJAI SAVICKIENEI

mirus, mielas dukras dr. Janiną Sniesklienę, Danutę Birutienę, sūnų dr. Tadių Savicką, jų ir anūkų šeimas liūdesyje nuoširdžiai užjaučiame.

Rūta ir Arūnas Udriai su šeima
Astra ir Kęstutis Bileriai
Gintaras Ruzgas
Elena Ruzgienė

NAUJOSIOS ANGLIJOS PABALTIEČIŲ
DRAUGIJA

visus maloniai kviečia atsilankyti į

KONCERTĄ

KURIS ĮVYKS

Š. M. LAPKRIČIO 6 D., SEKMADIENI, 3 V. POPIET

FIRST & SECOND CHURCH SALĖJE
66 MARLBOROUGH STREET
BOSTONE

PROGRAMĄ ATLIKS:

smulkininkė LINDA VELECKYTĖ

planistas DR. SAULIUS CIBAS

LATVIŲ LIAUDIES ANSAMBLIS K O L I B R I

Estų planistas REIN RANNAP

Bilietai parduodami salėje valandą prieš koncertą

Bilietų kainos: 15 dol.

Studentams ir pensininkams: 12 dol.

Vaikai jaunesni negu 12 metų įeina nemokamai.

tik Gitos Kupčinskienės vedamas etnografinis ansamblis Sodauto. Jis intensyviai dirba, atlieka programas vietoje ir vyksta gastrolių. Spalio 30 ansamblis atliks programą Nekaltai Pradėtosios Marijos seserų rėmėjų sąskrydyje, Putname, Conn.

Stambus įnašas į
Lietuvių Fondą

Stasys Griežė-Jurgelevičius įsijungė į Lietuvių Fondo penktojo milijono vajų ir į Fondą įnešė 2,500 dol. Taip papildė ankstyvesnį įnašą. Įnašai Lietuvių Fondui gali būti įteikti Fondo įgaliotiniams: Kaziu Bačanskui Dorchester, dr. Eduardui Jansonui Cape Code ir Petriui Viščiui Brocktone, arba pasiųsti tiesiog į Lietuvių Fondą 3001 W. 59th St., Chicago, IL 60629.

Padėkos šventė

Ryšium su Vincento Sladkevičiaus paskyrimu Lietuvos kardinolu Lietuvos vyčių 27 kuopa Norwoode lapkričio 20 po pamaldų, kurios pradedamos 11:15 v.r. Šv. Jurgio lietuvių parapijos salėje rengia padėkos šventę su lietuviškų valgių pietumis ir atitinkama programa. Pietų pilnas skiriamas parapijos kuro reikalingai, o loterijos pelnas — lietuvių kolegijai Romoje.

Vilniaus diena

Laisvės Varpo radijas spalio 9 paminėjo Vilniaus dieną. Apie Vilnių kalbėjo programos vedėjas Petras Viščinis, pats lenkų okupacijos metais gyvenęs Vilniuje ir ten baigęs universitetą. Įpinta į programą daug dainų apie Vilnių.

Kultūrinis subatvakaris
Brocktone

Martyno Jankaus šaulių kuopa Brocktone spalio 15 Sandaros salėje pradėjo naują kultūrinį subatvakarių sezoną. Parodytos vaizdajuostės iš Australijos lietuvių gyvenimo ir liepos 9 demonstracijos Vingio parke Vilniuje. Pirmą vaizdajuostę parūpino Juozas Debrega, kuris lankėsi Australijoje, o antrąją — Juozas Bružas. Abi vaizdajuostės susi-

laukė daug dėmesio. Kuopai pirmininkauja Stase Gofensienė. Svečiai buvo pavaišinti. Visi turėjo progos padainuoti

RENGINIAI

Lapkričio 5 d. 6:30 val. vak. Balfo 72 skyriaus pobūvis Sandaros salėje, 30 Intervale St., Brockton, Mass.

Lapkričio 12 - 13 d. Quality Inn viešbutyje, 375 Tremont St., Bostone, Vliko seimas. Lapkričio 11 d. 7 val. vak. So. Bostono Lietuvių Piliečių d-jos patalpose pašnėkės Vliko veiklos reikalais.

Lapkričio 13 — Henriko Naktio poezijos recitalis. Rengia Lietuvių Tautodailės Instituto skyriaus valdyba.

Lapkričio 19 d. 6:30 val. vak. Martyno Jankaus šaulių kuopos veiklos 30 metų sukakties minėjimas Sandaros salėje, 30 Intervale St., Brockton, Mass.

Lapkričio 20 Norwoode, Šv. Jurgio lietuvių parapijos salėje po 11:15 val. pamaldų Lietuvos vyčių 27 kuopos padėkos šventė. Pietūs su lietuviškais valgiais.

— Lapkričio 20 Šv. Petro lietuvių parapijos bažnyčioje ir salėje po bažnyčia Jono Vanaigaičio šaulių kuopa Bostone rengia Lietuvos kariuomenės šventės minėjimą.

Lapkričio 26, šeštadienį, 6 v.v. Lietuvių Piliečių d-jos patalpose Aukštesniosios lituanistinės mokyklos metinis banketas.

Gruodžio 4 d. 2 val. popiet So. Bostono Lietuvių Piliečių d-jos trečio aukšto salėje So. Bostone komp. J. Kačinsko kūrinių koncertas.

Vasario 5 Norwoode Vasario 16-osios minėjimas. Pagrindinis kalbėtojas — inž. dr. Jurgis Gimbutas.

Kovo 20, sekmadienį, 3:30 val. popiet Norwood, Mass., Šv. Jurgio lietuvių parapijos bažnyčioje religinis koncertas, dalyvaujant arkivyskupijos berniukų chorui.

Balandžio 23 — Šv. Petro lietuvių parapijos So. Bostone metinis banketas Lantana Restorane Randolphe.

DAIL. ANTANAS KAIRYS

rugsėjo 25 mirė Ilgoninėje Rego Park, N.Y. Palaidotas po gedulingų mišų Cypress Hills kapinėse. Nullūdime liko dukra Gražina, žmona Stefanija.

A. A.

JONUI MALINAUSKUI

mirus, reiškia gilią užuojautą žmonai Birutei, dukrai Loretai, sūnams Romui ir Jonui

Rimas ir Dalia
Šileikiai

A. A.

BAGDONUI LAUCEVIČIUI

mirus, reiškia gilią užuojautą jo žmonai Jadvygai, dukrai, sūnui, anūkams ir visiems giminėms.

LB Queens apylinkės valdyba

A. A.

BAGDONUI LAUCEVIČIUI

mirus, reiškia gilią užuojautą jo žmonai Jadvygai, dukrai Gabrieli Vygelienei, sūnui Edmundui su šeimomis. Tebūna Visagalis Jam atlaides ir priima į savo globą.

I. Banaitienė
E. Čekienė
M. Lūšienė
B. Mačiūnienė
T. Penikienė
M. Ulėnienė
E. Žukienė

Mirus brangiai Motinai

A. A.

ANASTAZIJAI BOBINIENEI, liūdinčią dukrą Adelę ir žentą Antaną Grigus nuoširdžiai užjaučia

Elena ir Juozas Andriušiai
Kazimiera Šventoraitienė
Liuda Kulikauskienė

Neteko Tau sugrįžti į
numylėtą
Tėviškę — Uteną,
Gudeniškes, —
Amžina Tėvynė taip
anksti netikėtai
Priglaudė Tave ...

Š. m. lapkričio 5 sueina aštuoneri metai, kaip Viešpaties pašauktas, užbaigęs šios žemės kelionę mano mylimas vyras

A. A.

muzikas MYKOLAS CIBAS

Šviesiam jo atminimui prisiminti už jo sielą bus aukojamos šv. Mišios:

1. Šv. Aloyzo bažnyčioje Great Neck, N.Y., lapkričio 5 d. 9 v. r.

2. Aušros Vartų bažnyčioje, New Yorke — lapkričio 4 d. 12 val. d.

3. Šv. Virgilijaus R. K. bažnyčioje Broad Channel, N.Y. lapkričio 5 d. 8 v.r.

Nuoširdžiai prašau draugus ir pažįstamus prisiminti a.a. Mykolą savo maldose, kad Viešpats suteiktų jo sielai amžiną šviesą.

Žmona Eufemija

Mylimai Mamytei

A. A.

VIKTORIJAI SAVICKIENEI

mirus, gilią užuojautą reiškia dr. Janinai Sniesklienai, Danutei Birutienei ir dr. Tadiui Savickui su šeimomis.

Valerija Norvaišienė
Regina ir Alfonsas Petručiai

Brangiai Mamytei ir Senelei

A. A.

VIKTORIJAI SAVICKIENEI

iškeliavus amžinybėn, dukras dr. Janiną Sniesklienę, Danutę Birutienę, sūnų dr. Tadių Savicką su šeimomis bei visus artimuosius ir gimines giliai užjaučiame ir kartu liūdime.

Irena ir Mindaugas Jankauskai

DARBININKAS

Redakcija.....(718) 827-1352
Administracija.....(718) 827-1351

Spaustuė.....(718) 827-1350
Vienuolynas.....(718) 235-5962
Vyskupas.....(718) 827-7932
Salė (kor.).....(718) 827-9645
Salės adm.(718) 235-8386

341 Highland Blvd.
Brooklyn, N.Y. 11207

Kultūros židinyje šį savaitgalį: spalio 29 - 30, šeštadienį ir sekmadienį, tautodailės paroda kurią rengia Lietuvių Tautodailės Instituto New Yorko skyrius.

Laikrodis nakatį iš spalio 29 į spalio 30, iš šeštadienio į sekmadienį, atsukamas vieną valandą atgal. Tokiu būdu iš vasaros taupymo laiko grįžtame į normalų laiką. Laikrodis atsukamas 2 val. naktį.

Pianistė Julija Rajauskaitė-Petrauskienė, gyvenusi Highland Park, N.J., mirė spalio 21, trim savaitėm praėjus po sunkios operacijos. Buvo 69 metų amžiaus. Palaidota spalio 26 Šv. Gertrudos kapinėse, Colonia, N.J. Nuliūdime paliko New York'e gyvenančią seserį Zenoną Žitkevičienę su vyru Leonardu ir su sūnumi Eugenijumi.

New York Times ir kita New Yorko spauda plačiai paminėjo Lietuvos įvykius sekmadienio ir pirmadienio laidose. New York Times išspausdino straipsnį pirmame puslapyje su naujojo sekretoriaus Brazausko nuotrauka. Taip pat ir per televizijos įvairius kanalus buvo perduota žinių santrauka apie įvykius Lietuvoje.

Viktorija Katelytė-Savickienė, 96 metų amžiaus, mirė spalio 18, antradienį, 5 v. popiet Great Neck ligoninėje. Buvo pašarvota M. Šalinskienės šerminėje, palaidota iš Apreiškimo parapijos bažnyčios Great Neck kapinėse spalio 22 d. Liko nuliūdime: dukros dr. Janina Snieškienė, Danutė Birutienė su šeimomis, sūnus dr. Tadas Savickas su šeima.

Arts Club Theater vėl statys Antano Škėmos dramą "Pabudimas" (The Awakening). Spektakliai vyks Aušros Vartų parapijos salėje, 570 Broome Street, N.Y.C., 8:30 v.v. Auka 8 dol. Bus 12 spektaklių: spalio 27, 28, 29, lapkričio 3, 4, 7, 10, 11, 12, 17, 18, 19. dėl rezervacijų kreiptis: 212 673-5636.

Aušros Vartų parapijos titulinė šventė ir rudens pietūs bus lapkričio 6, tuoj po 11 val. ryto sumos, parapijos salėje. Pietūs bus "catered". Auka 20 dol. Veiks gausi loterija. Parapijos kunigai ir taryba visus nuoširdžiai kviečia atsilankyti ir paremti parapiją.

Skaityk ir platink Darbininką!

NEW YORKO LIETUVIŲ JAUNIMO SĄJUNGA KARTU SU LATVIŲ IR ESTŲ JAUNIMO ORGANIZACIJOM Kviečia į PABALTIEČIŲ

RUDENS BALIŲ "BALTIC-WEEN"

SPALIO 29, ŠEŠTADIENI,
UKRAINIEČIŲ LAISVĖS FRONTO NAMUOSE
136 2nd Ave., MANHATTAN, N.Y

Groja latvių liaudžiai nusipelnęs orkestras
SKANDALAS iš Toronto

Bilietus bus galima gauti prie įėjimo — 15 dol.
Kas bus su "halloween" kostiumu, tam 13 dol.

Informacijos reikalais skambinti: ASTRAI BILERIENEI — 718
847 - 8735, ar LAURAI ŠATINSKAITEI — 516 364-8783

Lietuvių Tautodailės Instituto New Yorko skyrius
1988 m. spalio 29- 30
Kultūros židinyje, 361 Highland Blvd.,
Brooklyn, N. Y.

RENGIA

TAUTODAILĖS PARODA

DALYVAUJA:

Saulė Šatienė — LĖLĖS

Augė Rastonienė — GOBELENAI

RINKINIAI — VELNIAI — JUOSTOS

Naujos knygos — SASHES — JUOSTOS sutikimas

PARODA LANKOMA: spalio 29, šeštadienį, nuo 12 iki 9 v.v.
spalio 30, sekmadienį, nuo 12 iki 3 v. popiet

Parodos atidarymas šeštadienį 7 v.v.

Parodoje bus lietuviško stiliaus dovanų — audėjos
MILDOS KVEDARIENĖS IR GENĖS POPELIENĖS stalai su
lietuviškais dirbiniais.

Mažojoje salėje maistą gamins Sporto Rėmėjų Komitetas, kuriam vadovauja VIDA JAUKAUSKIENĖ. Bus bulvinių dešrelių, atgaiva, kava ir pyragai.

Kviečiame New Yorko ir apylinkių lietuvius atsilankyti parodoje, į apžiūrėti, pasivaikinti ir praleisti valandą malonoje atmosferoje.

Laukiame visų! — Įėjimo auka — 3 dol.

RENGĖJOS

KORP! NEO LITUANIJOS ŠVENTĖ

Korpl Neo Litanijos New Yorko vienetas minės korporacijos įsikūrimo 66-tąsias metines lapkričio 11 d.

Apreiškimo parapijos bažnyčioje 11 val. pamaldos už korporacijos mirusius ir išstremtus narius. Po pamaldų parapijos mokyklos patalpose bus užkandžiai. Vienetą aplankys korporacijos valdybos narys Jurgis Lendraitis iš Chicagos.

Lapkričio 11 yra oficiali nedarbo diena — Veteranų diena.

Korporacijos nariai, jų draugai bei pažįstami kviečiami atsilankyti, pabendrauti bei pasidalyti įspūdžiais.

VAIZDAJUOSTĖS IŠ OKUP. LIETUVOS RODYTOS KULTŪROS ŽIDINYJE

LB NY apygardos valdybos iniciatyva spalio 21, penktadienį, 7 v.v. Kultūros židinyje buvo demonstruojamos keturios vaizdajuostės iš Lietuvos.

Pirmojoje matėme Palangą, kaip ten būriavosi žmonės ir protestavo, kad Baltijos jūra teršiamas.

Stasys Balsys, ilgametis Apreiškimo parapijos bažnyčios patarnautojas, mokyklos ir salės priežiūrėtojas bei daugelio gerų darbų rėmėjas, dar vis gyvena mokyklos patalpose, kol buvo pajėgus pats pragyvenimui apsirūpinti. Jam dabar reikėjo priežiūros. Spalio 22 jis išvyko gyventi pas dukterį Nijolę ir jos vyrą Vitą Andriūšaičius į Richmond Hts., Ohio.

Juozas Laučka atvyksta iš Washingtono ir lapkričio 13, sekmadienį, pakalbės apie aktorį Juozą Bulevičių — Joe Boley Apreiškimo parapijos salėje. Liet. Kat. Moterų Kultūros klubas tą dieną rengia susitikimą su minėtu aktoriumi, kuris gražiai ir plačiai veiks lietuviškose organizacijose, daugiausia Lietuvos vyčiuose.

N. Y. vyrų choras Perkūnas šaukia visuotinį choro narių susirinkimą spalio 28, penktadienį, 7:30 v.v. Kultūros židinyje. Bus aptarti choro veiklos planai. Choro valdyba praneša, kad visiems choristams dalyvavimas būtinas.

Kazys Čikotas, Delran, N.J., užsisakydamas daugiau lietuviškų leidinių, kartu atsiuntė dar ir 40 dol. auką Darbininkui stiprinti. Nuoširdus ačiū.

E. Ošlapienė, Old Greenwich, Conn., vietoje metinės prenumeratos atsiuntė 50 dol. spaudai paremti. Ji jau eilę metų prideda didesnę auką. Administracija nuoširdžiai dėkoja.

Lietuviškas vėliavas galima įsigyti už labai prieinamą kainą. Galime padaryti įvairaus dydžio, greitu laiku ir didesnį skaičių: The Flag Center, Flags for all occasions. John A. Ambrose, 854 Beeswood Dr., Landsdale, Pa. 19446. Tel. 215 855 - 7788.

Akupunktūros lietuvių gydytoja (gydymas adatomis) siūlo paslaugas gydyti: radikulitai — stuburo ataugos, sąnarių ligos, trumparegystė (pas vaikus), emerezė (naktinis šlapinimas), kojų kraujotakos sutrikimai, nuomora (epilepsija), astma, migrena. Skambinti 718 434 - 7962.

Išnuomojamas 3 ½ kambario butas antrame aukšte Woodhaven. Skambinti vakarais 718 - 296 - 8098.

KASOS Kredito Unija ieško tarnautojų Pageidaujamas bankinio darbo arba buhalterijos (accounting) srities patyrimas. Rašyti arba skambinti KASOS vyr. reikalų vedėjui Gintui Žemaitaičiui KASOS reklamoje nurodytu adresu ir telefonu.

KĄ MATYSIME TAUTODAILĖS PARODOJE

Lietuvių Tautodailės Instituto New Yorko skyrius kasmet rudens surengia tautodailės parodą. Jų buvo įvairių. Matėme Anastazijos ir Antano Tamošaičių darbus, kalbėjome apie jų išleistas knygas, čia buvo parodyti įvairūs Kanados audėjų rinkiniai New York'e gyvenančių menininkų darbai.

Šių metų paroda vyksta spalio 29- 30, šeštadienį ir sekmadienį, Kultūros židinyje. Parodoje matysime didelę lietuviškų lėlių kolekciją. Lėles sukūrė Lietuvos liaudies menininkė Ona Bakauskienė. Jos yra skirtingos nuo mūsų įprastinių lėlių. Nedidelio

formato, traktuojamos su lengva šypsena, vaizduoja kokias nors kaimo gyvenimo scenas — muzikantus, vestuvinius, šokėjus ir t.t. Lėlės iš Lietuvos atsivežė tautodailės puoselėtoja Saulė Šatienė iš Providence, R. I. Ji ir kalbės apie lėlių meną ir jo raidą.

Eugenija Rastonienė, dailininkė, šalia tapybos meno mėgsta austi gobelenus — kur į sienos kilimus įveda modernius piešinius. Jos austi gobelenai atrodo lyg kokie tapybos darbai. Ji anksčiau yra gyvenusi New York'e, senokai jau išsikėlė į Providence, o dabar gyvena Cape Codo artumoje.

Matysime ir velniukų kolek-

ciją. Velniai užima savitą vietą lietuvių liaudies mene. Juos rinko dail. Antanas Žmuidzinavičius ir sudarė didelę kolekciją. Kaune dabar veikia velnių muziejus, kurį ir sudaro jo kolekcija. Šios parodos velniukai yra surinkti iš New York'e gyvenančių liaudies meno mėgėjų.

Įvairių audinių išstatys mūsų apylinkės pasižymėjusi audėja Milda Kvedarienė, gi Genė Popelienė išstatys medžio, gintaro, odos dirbinių ir papuošalų. Ji yra dalyvavusi eilėje parodų.

Šiais metais pasirodė Antano ir Anastacijos Tamošaičių stambus veikalas anglų kalba apie lietuviškas juostas — Lithuanian Sashes. Bus supažindinama su knyga ir bus galima ją įsigyti.

Paroda atidara šeštadienį nuo 12 iki 9 v.v., sekmadienį nuo 12 iki 3 v. popiet. Parodos atidarymas — šeštadienį, 7 v.v.

Taip pat veiks lietuviška valgykla, kur bus galima gauti pietus, taip pat kavos, pyragaičių, atgaivos, Maisto gaminimą tvarko Vida Jankauskienė. Visas pelnas iš virtuvės skiriamas sportininkų kelioeni į Australiją.

Šios parodos būna paprastai gražiai ir skoningai sutvarkytos. visi turėsime progos pasidžiaugti lėlių kolekcijomis, gobelenais ir kitais, kurie kūrė nepriklausomą Lietuvą. Visi kalbėtojai pabrėžė lietuvišką patriotizmą ir su didele meile bei pagarba kalbėjo apie lietuviškas vėliavas, apie tautos pareigą išsaugoti laisvę.

ELIZABETH, N.J.

Vysk. P. Baltakis, OFM, Šv. Petro ir Povilo parapiją lankys ateinančiais metais balandžio 9 ir suteiks Sutvirtinimo sakramentą. Kas norėtų priimti šį sakramentą, prašom kreiptis į mokyklos direktorę Mary Agnes Faver arba į kun. Petrą Žemeikį.

Moterų Sąjungos 66 kuopa iš savo surengtų pietų parapijai paukojo 500 dol.

Parapijos taryba rengia N. Metų sutikimą. Tai bus šeštadienis, 7:30 v.v. Bus mišios, 8 val. vakarienė ir šokiai. Auka 35 dol. asmeniui.

LAISVĖS ŽIBURYS

LAPKRIČIO 5, ŠEŠTADIENI,
7 VAL. VAK. PUNKTUALIAI
RUOŠIA 44-tą SAVO RENGINĮ — IŠKILŲJ
LOS ANGELES VYRŲ
KVARTETO KONCERTĄ

Programoje lietuvių liaudies ir pramoginės dainos su humoro įtarpais. Visai naujas pirmą kartą atliekamas kvarteto repertuaras.

Dalyvauja: EMANUELIS JARASŪNAS, BRONIUS SELIUKAS, ANTANAS POLIKAITIS, RIMTAUTAS DABŠYS; akompaniatorė — RAIMONDA APEIKYTĖ; choreografija — PETRAS MAŽELIS.

Koncertas vyks Kultūros židinyje, 341 Highland Blvd., Brooklyn, N.Y.
Po koncerto šokiai ir ballus. Groja BROLIŲ KEZIŲ ORKESTRAS.
Maistą gamina EUGENIJA KEZIENĖ

Policija patruliuos gatvėje ir apsaugos mašinas nuo vandalų.

Valgių ir gėrimų bufetas visose Kultūros židinio salėse., Turtinga loterija. Ballui galima iš anksto užsisakyti stalus pas STASĮ KARMAZINĄ 718 441 - 1252.

Visos vietos numeruotos. Bilieto kaina — 10 dol. Jaunimui iki 15 metų — 5 dol. Jaunimo bilietas gaunami tik prie įėjimo. Patariama bilietus įsigyti iš anksto paštu. Čekį atitinkamai sumai ir sau adresuotą su pašto ženklu voką siųsti: Lithuanian Radio Club vardu, 217 - 25 54th Ave., Bayside, N.Y. 11364.

BILIETŲ PLATINTOJAI:

NEW JERSEY (area code 201)
P. Macijauskas 998 - 6797
A. Stankaitienė 942 - 2344
D. Didžbalienė 925 - 4761
R. Bitėnas 351 - 7963

NEW YORK (area code 718)
N.P. Baltrulionis 297 - 0991

A. Diržys 296 - 7385
Ž. Jūrienė 441 - 7831
E. Kezlenė 296 - 0798
R. Kezys 769 - 3300, 229 - 9134
M. Šalinskienė 296 - 2244
V. Vasikauskas 847 - 1286
KASOS ĮSTAIGA 441 - 6799

VISUS ATILANKYTI Kviečia LAISVĖS ŽIBURIO RADIJAS

105.9 FM SEKMADIENIAIS 9-10 V. RYTO